

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

309921

Vol. 7.

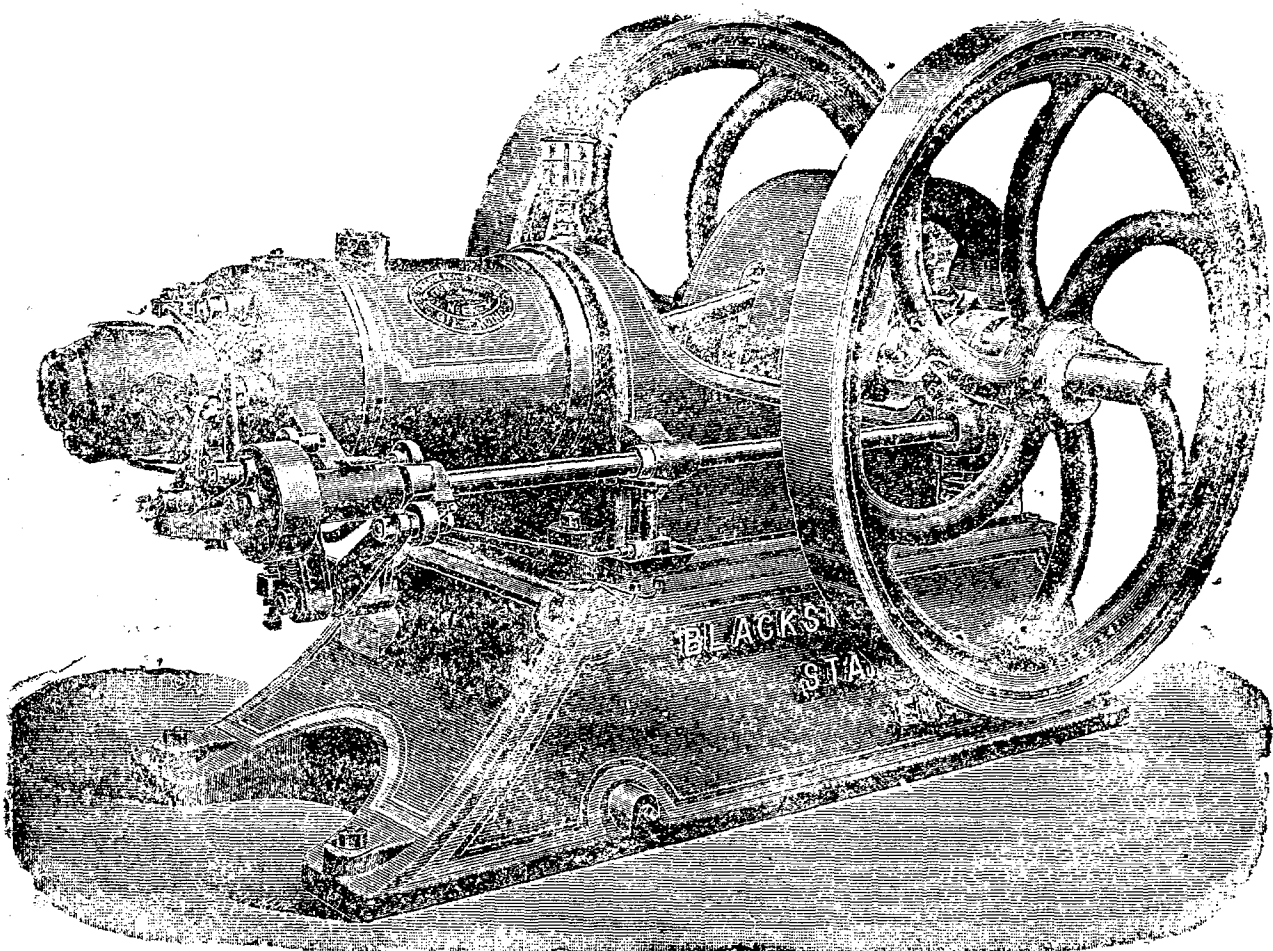
సంపుటము. 2

జనవరి 1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల 21 తేది శనివారము

రాష్ట్రపతి జనపత్యరనిజ శ్రావణమాస శుద్ధ అష్టమి ర.

No. 119.

సంచిక 119

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

ఇంజనులు, క్రూడు ఆయిలు మాన్యుగు చమురుల సులభమొంది వనిచేయునట్లు తయారు చేయుచున్నది.

ఈ రంగానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు వనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు నుంచి స్వచ్ఛమైన, పూర్తి యైన వివరములకును భరణకును నేటి మాడ ప్రాధుడు.

బోలు ఏజెంట్లు:
మార్షలు నన్ను డి కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్.

1808

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.
బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు

గొప్ప పట్టు వర్తకశాల.

నెం. 9, 10, 11,

రటన్ బజార్ రోడ్,

మదరాసు.

చల్లారాం

గైయాస్ చందుగారి

- వట్టు బాయిలు,
- వట్టు పిర్మింగులు,
- వట్టు కోటింగులు,
- వట్టు చీరలు,
- వట్టు దోవతులు,
- వట్టు రిబ్బన్లు,
- వట్టు శాటిన్లు,
- వట్టు చేరుమాట్లు,
- వట్టు డైయిలు,
- వట్టు క్రీపులు

వాణ్యమునకును, భరణకును
25 సంలకు పైగానే

ప్రఖ్యాతి గడించినది.

దయచేసి గవనింపుడు:

బేరములేదు. ఒకేమాట

ఒకే క్రమమైన ధర

1890 వ సంవత్సరము స్థాపితము

టెలిఫోను నెం 776

టి. సి. యస్.

710

వరిమళానంద నస్యము.

12 దశ్మీలకు 0.4-0 డి. సి. చార్జి 0.8-0
12 దశ్మీలకు 2.5-0 ,, ,, 0.8-0

మేలైన మద్రాసు సాదానస్యము.

నెం 1 కేజీ (24 కు) 0.14-0, డి. సి. ఖర్చు 0.5-0
నెం 1 కేజీ (120 కు) 8-8-0, డి. సి. ఖర్చు 1.0-0

టి. సి. వాగలింగ్స్ లాండు కంపెనీ,
4 కింగ్స్ స్ట్రీట్, సాదానస్య సాధు, మద్రాసు.

మీ వైద్యునికి

తైవు సోజను అను దివ్యోపధము

అతిమూలమునకు పేరుపోయిన దని తెలియును. ఇది మిక్కిలి శాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినందున ఈ వ్యాధిగ్రహితులకు మంచిగుణము నిచ్చును, మీ వైద్యుని ఫలహా అడుగుడు.

అన్ని మందులవాఘలలో దొరకును.

మీ వైద్యునికి

హార్టోటోనును (2140)

గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని వురుగులు, స్త్రీలు అబాగ్రతచే పోగొట్టుకొనిన బలమును శీఘ్రముననే పొందవచ్చును. తక్కువ డీని వాడుడు.

ప్రతి మందులవాఘలోను ఇది వెలకు దొరకును.

G. W. Carnick Co., NEWYORK.

అమృతాంజనం డిపోవారి కోవ భాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోపధములే గొక, ఇతరము లగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి కావలసినవారు కేటరాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటరాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

అంతయు పొడిగాక పాల ఆహారమై యున్నది.

It will keep him
well and happy

No danger of
diarrhoea
for Babies that have

NESTLE'S FOOD

A complete food - simply add water and boil

స్వల్పతాపి వచ్చుచేయును.

వర్షచేయగోరువారు యిక్కడ నయోచితముబడిన
వారికి వ్రాసిన నుదితముగా నంపుదురు.

NESTLE FOOD CO
P. O. 306
CALCUTTA.

మీ కవనరమయినచో

అంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరసి పోషణోపకర్తగాని వస్తువును గురించియు,
దీర్ఘ, ఇనుపవాడెలాగు, మంత్రము వంతులగు సంబంధిత శేతులు కోణములుగా
గుర్తుకొని యున్నట్లు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని
విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలో నే పరిగణనపడవలసిన వలన
వారానికొకరినిగూడెను. మీ సమాచారము విశ్వితి తక్కువవలన కిచ్చుటలోను కోరి
నంతటి వారిని కలగజేయుటకు ముగ్ధులారేమియులేదు. కొన్ని శేతు మ్రోసినవారు.

నివాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సోర్ ఇండియా ఇంజనీరింగు లిమిటెడ్, రిలయన్సు నెం 558 రు,
మదరాసు

(ప్రతి కంపెనీయినా గూడనున్నది ఈ ప్రతికపేరు మీద నిడుపాలించ గోరుచున్నారు.)

Make
a Note of it.

NOT ON SCAPS OF PAPER

But on the Tablet of Your
Memory

THAT

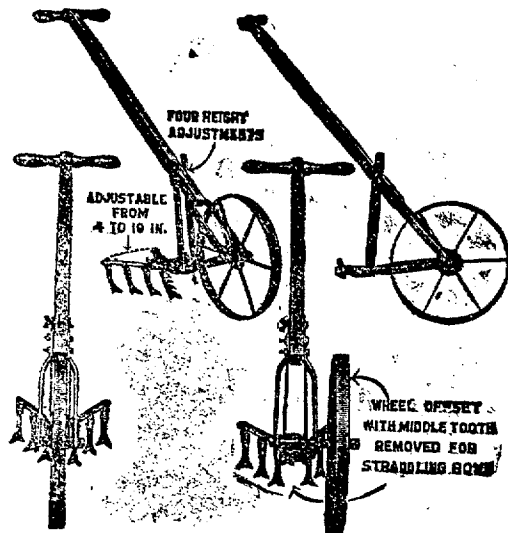
The **Erectruss**, manufactured by Messrs. Huston Bros. Co. of Chicago, U.S.A.; and priced at Rupees Fifteen only only, P. and P. Charges extra, is the only best cure in the world for Impotency, Functional weakness and lack of virility. It is a purely Nature cure, and does away with all internal and external Medicines, and aphrodisiacs, which to say the least, are all bores, but not cures. It is a specialist in itself, and worth its weight in gold. The world renowned Dr. Bier's Hyparaemic Treatment is its basic principle.

Detailed Booklet, "Life After Death", telling all about it, free on application for **Erectruss** (A.P.) Sole Agency in the East, **Batala** (India).

కొత్తకరకు ఫౌండ్రీ వేసాల్సినవివరములు
వాటర్ షిప్ నెట్టి 8-8-0 స్టాక్ 5-0-0
కామరాడ్ నెట్టి 8-8-0 క్లౌడ్ నెట్టి 8-1-0
వెయ్యక 210 2-0-0 రిటో అంకార పానీ 1-12-0
డిగ్ రింకాఫ్ట్ 2-12-0 వండి క్లౌడ్ 0-12-0
గిడి బ్రదర్లు, స్టేజీబ్రదర్లు, ట్రైబ్రికే, ముద్రాన

హిందూవేదైశ్వర్య ఛరిత్రము.
ప్రతి ౧-౨ పేజీ ల. ర. తమిళ భాషలో ప్రత్యేకము.
శబ్దకౌముది:— ఇది శబ్దకౌముది అనునదిగల తిన్న కేసుకు
నిధులు. ప్రతి ౧-౨ పేజీ ల. ర. తమిళ భాషలో ప్రత్యేకము.
అంత్రప్రతికా కార్యములు, చెప్పెతి.

మంచితోటను వేయుటకు

మా 'లిమయే బ్రె' కల్పితమును' ఉపయోగించుచు క
లుపు మొక్కలను తీసివేయుటకు సాగుబడిచేయు భూమిని
నులభయముగాను, త్వరితముగాను, దుష్కటము ఇది తగినది. 4
అంగుళముల వెడల్పు మొక్కలకొని 10 అంగుళములవరకు నది
చేయవచ్చును. మధ్యకల్లువలె వెడల్పుగలను భాగమున
తీసివేయవలసిన మధ్య నొకచోట విడిచి దాని ఇరుకొక్క
లను దున్నవచ్చును.

వర్షుకొనుటకు తేలికగాను, నులభయముగాను ఉండును.
అంతే గట్టిగాను చాలకాలములకును ఉండును. ఫరకు 20 అ
మాత్రమే తగ్గును. ఈ కింది విలాసమునకు ఒక అగ్గమును
వచ్చును. ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రదేశము ఇంగ్లీషు జరుగవలెను.

For price and particulars apply to

Limaye Bros.

71, Apollo Street, Fort,
BOMBAY.

తెలుగుభాషలో గ్రంథదారులు

1. ఆచలాయతనము. శ్రీరమకృష్ణాధుని శాఖకము
కాంధీకృతి కల్యాణ చక్రవర్తిని ఏ. సంధ్య. 0-12-0
2. మాతాశత శ్రవణంధుని 0-12-0, 3. ఉత్తర హరిశ్చంద్రము
ర్యము 1-0-0, 4. కృష్ణకృష్ణము 0-4-0, 5. మాధవశర్మ
[అంధరాశాల సూర్యన కథాంతశాఖకము] [కళాశాఖ
శివరామకవి] 0-12-0, వేలూరిప్రచురణాలయము.

(Velury Publishing House.)

వివాద. తెలుగుభాషాధుని.

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయుర్వేదశాస్త్రములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో విరచితము.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖరజీ,
(1706) 27, చిరాగ్ జాన, మదరాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాస్త్రములను పొందుటకు స్వా
భావికమైన కొన్ని విషయములు అంగీకరించుటవలననే కలు
గుచున్నది. ఈ ఉత్తమ మొత్తపుస్తకము ఆరోగ్యమార్గ
మును కలుగజేసి కఠినసాధ్యమును, దృఢగాత్రమును, ఆ
యుర్వైద్యుని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము యిహముగా
నీయును. పోషకాహారము మేము భరించి ఉండవలసిన
కంటేనే ప్రాముఖ్యతను. (219)

వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆలంబిగ్రహాశ్రమ కాలయం, 157, (రాజ్ గిరి, మద్రాస్).

మదనకామేశ్వరలేఖ్యము

యిది మిక్కిలి వీశ్వర్యుని, భావపుష్టిని, బలమును,
కలిగించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. మేమాను, అశ్విన్నము, ని
కాళిక, కుక్కవస్త్రము, అతిమూలకము, మొదలగువాటిని హరించి
చుంటిరాంతి, వీర్యపటుత్వమును, కామగుణమును, యౌవన
సంతోషమును, సంభాషణాప్రియతనమును పరచిసావము—
2 పుష్పములము—20 పుష్పములు 1-4-0 ని. పి. చార్జి
ప్రత్యేకము.

పి. జి. వి. అందుకంటెని, బాములేవకవయ్యజీ.
(2878) పెదేరి, కల్లుకజ్జెల్ల, (Via) బంగళా

బాంబులు లాగేవు.

Wilson & Co.,
Lloyd's Agents,
P. O. Box 2, Madras.

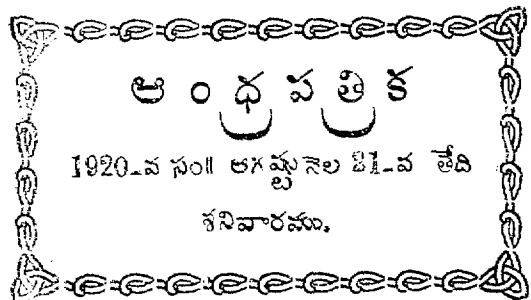
ఆంధ్రుల కలకు స్వరణచిహ్న నిధి

5వ ఆంధ్రుడు

500.0-0

శేరాల నాగేశ్వరరావు

15-0-0

రాజప్రతినిధి గారి యువన్యాసము.

— (101) —

నిన్నటిదిని మునుపటి మానవజాతిని గురించి నిర్మాణముగా ఉన్నది. రాజప్రతినిధిగారు తమ ప్రారంభోక్త్యానంతరము, ప్రస్తుత సమస్యల గూర్చి ముచ్చటించిరి. నూతనముగ కార్యనిర్వాహకసభలో సభ్యులుగ నియమించబడిన బి. యా. శర్మ గారికిని, డాక్టరు బ్రహ్మగారికిని రాజప్రతినిధిగారు తమ ఉద్దేశనందనముల చెలిపిరి. సంస్కరణనిబంధనల గూర్చి ముచ్చందము ముచ్చటించిరి. సంస్కరణ నిబంధనల నింతత్వరలో తయారుజేయగలిగినందులకు, జాయింటు కమిటీవారు తమ మొదటి రిపోర్టులో ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను కొనియాడినమాట నిజమే. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రూపొందించిన నిబంధనలందు ముఖ్యమగు మార్పులను వేసిరి కావలసివచ్చునని నిజమే. ఇందుకు రాజప్రతినిధిగారు సంతసించుచు నిబంధనల దయారూజేయుటలో పాల్గొనిన వారినందరిని మెచ్చుకొనుచున్నారు. సంస్కరణ నిబంధనల అధికారుల కేత మనోహరముగ నున్నను, ప్రజల కేతమాత్రము సంతృప్తిగొలుపుట లేదు. సకలములను నందవి ప్రచురింపబడి, ప్రజల విమర్శనమున కవకాశ మొసగబడినచో, కొంత మేలుగ నుండేది. ప్రభుత్వకార్యదర్శికి క్లిష్టనిబంధనలను వంపిన పిమ్మట గాని, ప్రచురింపలేదు. వలహా సంఘములలో నయినను, అన్ని వక్షముల వారికిని భూమి ప్రాతినిధ్య మొసగబడలేదు. అధిక సంఖ్యాకులగు జాతీయవాదుల కందు ప్రవేశము గలుగలేదు. బిల్లుతో గూడ నిబంధనలను తయారు చేసినచో భావ్యముగ నుండేది. బిల్లు త్వరలో శాసనముగా వలయు నను నుద్దేశముతో నిబంధనలను నిలిపివేయించిరి. పార్లమెంటు సభలో సభు డెబ్బి వివరముల గూర్చి క్షింపించినను, నిబంధనలను విచారించునపు డడుగవచ్చునని సూచించబడెను. నిబంధనలను తయారు జేయునపుడు అతి త్వరితముగ వ్యవహారములు కొనసాగింపబడెను. నవంబరులో ఎన్నికలు జరుగవలసి వచ్చుటచే, నేమాత్రముల సింపుటకు వీలు లేదని చెప్పబడెను. ప్రజల విమర్శనము గాని నలహాగాని హిందూజాతీయంలో నైకొనబడక బోయినను, జాయింటు కమిటీవారి యెదుటనయిన ప్రజాప్రతినిధుల సాక్ష్యము నైకొనబడునని యూహించి, వీలుకల్గితే లాంగ్ జేకమునకు వెడలిరి. కాని ఈమారు జాయింటు కమిటీవారు ప్రతినిధుల సాక్ష్యము నసలే విచారించలేదు. పార్లమెంటు సభలో కలనలే వెడ్డిపుట్టుగారు భారతీయుల కోర్కెలను కొంతవడి చెలిపిరి. కాని వారి మొదలరణ్యరొదనములక్రింద బరిణమించెను. ఇట్టిస్థితిలో

అధికారులు తమవంతము నెగ్గినందులకు సంతసించవచ్చును గాన, ప్రజలటులు సంతసించవలెదు. సంస్కరణశాసనము, అసంతృప్తికరముగను ఆశాభంగకరముగను నుండ, నిబంధనలని కెక్కడు నిరాశను గలిగించుచున్నవి. రాజప్రతినిధిగారి సమర్థన మీ భావమును తొలగించవలెదు. హంటరు సంఘ నివేదికను గూర్చి రాజప్రతినిధిగారు పిమ్మట ముచ్చటించిరి. హంటరు సంఘ నివేదికను, ప్రభుత్వనిర్ణయము వీరిదన నున్నను వానిని పిమ్మట మరని జేకము భావికర్తవ్యమును గూర్చి యోచించవలయునని రాజప్రతినిధిగారు దృఢీభించుచున్నారు. కంజాబు వ్యవహారములలో ప్రజలకు గలిగిన అవమానమును, అనమానము దొలగనందులకు వారిలో గలిగిన భేదమును గూర్చి, రాజప్రతినిధిగారి సమయానుకూలమున ముచ్చటించుకుంటు, ఎంతయు అసంతృప్తికరముగ నున్నది. కంజాబు ప్రజలు తమకు గలిగిన అవమానము నెన్నడును మరువజాలరు జలియూకావాలా బాగ్ హత్యను మరచుట అసంభవము. ఇట్టి దురంతములకు పాల్పడినవారిని శిక్షించి, భారతజాతికి గలిగిన అవమానమును తొలగించుటకు మార్గము, వెనుకటి నిషయములను మరచి ముందున్న వ్యవహారముల గూర్చి యోచించవలెను. రాజప్రతినిధిగారికి తగియుండలేదు. మార్షలులక్రింద శిక్షితులయి విడుదలైనవారు శాసనసభలో సభ్యులుగ నుండ నర్హులని, మాంటాగూగారు పార్లమెంటు సభలో నుడివియించిరి. హంటరు సంఘ నివేదికను గూర్చి, ప్రభుత్వకార్యదర్శి యుత్తరువుగాని, కామన్సు ఫభాతీర్వానము గాని, భారతీయులకు న్యాయము గలిగించియుండలేదు. ప్రభువులసభవారు, డాక్టరు గారి చర్యలను సమర్థించి తమ నిజస్వభావమును వెలిబుచ్చిరి. ఆంగ్లప్రముఖుల నేకులు డాక్టరు గారికి నిధి నొకదానిని నెలకొల్పి వారి సూతుక కృత్యములను కొనియాడుచున్నారు. యూరపి యను సంఘమువారు, వారి కొక విజ్ఞానవక్త్రమును సమర్పించి సంతోష పడుచున్నారు. కంజాబులో దుర్మయకారకులయిన వారి కను తమ యద్యోగములలో స్వేచ్ఛగ ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో, కంజాబు నిషయములను భారతీయులెటుల మరువగలరు? వానిని ప్రజలు మరచునటుల జేయుట ప్రభుత్వమువారి హస్తములలో నున్నది. ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములకు భంగము వాటిల్లినపుడు, స్వల్పసంస్కరణము లాభంగపాటును నివారించజాలవు. ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములు ఘనదుర్ధరింపబడువరకు, సంతృప్తి గలుగనేరదు. జన్మస్వాతంత్ర్యరక్షణము గావించెడి శాసనము తెలువదులకు మార్గము క్రొత్త మార్పులు లాచట మొకటి వెలువడ నున్నది. కంజాబు దుస్థితి కంతకును కారకు డగు సలే మైకేలు ఓడ్యయరు గారి చర్యలు, బాధ్యత గల అధికారులైనవరును నిరసించుకుండునపుడు ప్రజలలో విశ్వాస మెటుల చేకూరెను? రాజప్రతినిధిగారి తరుణమున నయినను, వెనుక జరిగిన సంగతులకు విచారము జూపి నూతన కథమును ద్రోక్కిన సమంజసముగ నుండేది. ఇలాఫాల్, సహాయ నిరాకరణోద్యమముల గూర్చి రాజప్రతినిధి గారు చెలిపిన విషయము లీ తరువనే నున్నవి. మహమ్మదీయులకు గలిగిన విషాదతీవ్రతను అధికారులు బాగుగ గ్రహించినటుల గాన్పించదు. ఇలాఫాల్ కంజాబు వ్యవహారముల సందర్భమున, ప్రజాభిప్రాయము పూర్తిగ తృణీకరించబడినది. ప్రజలు తమ యభిప్రాయమును తెలియజేయుట కవలంబించదగిన

క్రమమార్గముల నన్నిటిని నవలంబించి యుండిరి. సక్రమ మార్గములలో సహాయ నిరాకరణ మొక్కటియే మిగిలియుండుటచే గాంధీమహాత్ముడామార్గమును బోధించుచున్నాడు. నాయకులతో డ్వాటు లేనపుడు, ఉద్యమ ము వ జ య ము గాంచిన కాంచవచ్చును. కాని, యీ యుద్యమము స్వాతంత్ర్య దేశములకు క్రొత్తది గాదు. ఇటీవల లేబరు పక్షమువారి వద్దటి నాంగ్లదేశములో నవలంబించి నిశ్చయించిరి. వారినిశ్చయము, దేశమునకు లాభకారి యయ్యెను. ఉద్యమము నడచివై చుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నవలంబించెడి చర్యలలో తాము జోక్యము దీసికొనమని మాంటాగూగారు సూచించియుండిరి. మాంటాగూగారి సూచనకు దేశమును దాక్షిణ్య జయలెడలేదు. మాంటాగూగారి కౌశలవిధముగ జెప్పటకు వీలులేదని, రాజప్రతినిధిగారు నుడువుచున్నారు. కాని, ఇండియా దేశమందలి అధికారులు నిరుదీప్తరము దేశవ్యవహారములను నడిపి విధము బట్టి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కి యధికారమును తిరిగి పూర్తిగ నప్పగించుటచే నెట్టి యనర్థములు వాటిల్లునో యని భయపడుటలో వింతపెద్దియులేదు. రాజప్రతినిధిగారి యువన్యాసము బట్టి ప్రజల భావోద్వేగము నధికారులు గ్రహించజాలకున్నారనియు, ప్రజాభీష్టమును నెరవేర్చు తన్మూలమున ప్రజలలో పెరిగిన యసంతృప్తిని త్వరలో దొలగించ నున్నట్లు లగుట లేదనియు తెలియగలను. రాజప్రతినిధిగారు ఆర్థికస్థితిగూర్చి పిమ్మట ముచ్చటించిరి. దేశపు ఆర్థికస్థితి సంతృప్తికరముగ లేదని, వారి యువన్యాసము గనుజలుచుచున్నది. ఇంతవరకును ఎగుమతు అధికముగను, దిగుమతులు తక్కువగను నుండెను. ఇటీవల, దిగుమతుల అధికమై ఎగుమతులవిలువకన్న, దిగుమతుల విలువ మూడు కోట్ల రూప్యములు హెచ్చెను. దీనినిబట్టి హిందూ దేశ వాణిజ్యము ఊణత నొందెనని స్పష్టమగుచున్నది. బంగారము, వెండి, స్వేచ్ఛగ దేశమునకు వచ్చుట కేర్పాటులు చేయబడుటచే, ఆర్థిక దుస్థితి కొంత బాగుపడవచ్చునని సూచించబడినది. నోట్లను కరెన్సీ ఆఫీసులలో నిచ్చి రూపాయిల దెచ్చుకొనుటకు సౌకర్యము లొసగబడినది. సవరణ విలువ 10 రూపాయిలుగ మార్పుజడనని రాజప్రతినిధిగారు చెలువుచున్నారు. కాని సవరణ విలువ బజారులో మాత్రమింకను తగ్గలేదు. ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ మెపుడు కొనసాగునో యని ప్రజలెదరుజూచుచున్నారు. వలసరాజ్యములలో భారతీయుల దుస్థితినిగూర్చి వారు ముచ్చటించిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో విచారణసంఘము మూలమున భారతీయులకు మేలుచేకూరునని వారి నమ్మకము. ముందేమి మేలుచేకూరునో తెలియకున్నను, భారతీయుల క్షేమముండి వెడలిపోవుటకు ఏర్పాటులు చురుకుగ జరుగుచున్నవి. ఈ ఏర్పాటు ప్రజలను నిర్బంధించదనియు, ఇచ్చాపూర్వకముగ జరుగుననియు, రాజప్రతినిధి గారు చెలువుచున్నారు గాని, నిస్సహాయులగు ప్రజల స్వేచ్ఛాకార్యములకును, బలవంతమువీడ జేసెడి కార్యములకును విశేష తారతమ్యము గాన్పించదు. ఈవిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారిలో దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు యోచించియుండలేదని, రాజప్రతినిధిగారు రంగీకరించుచున్నారు. అట్టితరీ, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి చర్యలయందెట్టి విశ్వాస ముండునో గ్రహించుట నులభసాధ్యము. భారతీయులకు తెల్లవారలతో బాటు సమానమగు హక్కుల నిచ్చుటకు మార్గము వారి

గాంధీమహాత్ముడు విజయవాడకు

౨౩ వ తేది సోమవారము ఉదయమున చేరును.

అక్కడనుండి బందరునకు మోటారుబండిమీద వెడలి, మధ్యాహ్నమునకు తిరిగి బెజవాడకు వచ్చును.

ఆంధ్రులు వారిని సందర్శించి కృతకృత్యులుగా ప్రార్థితులు.

నక్కడనుండి వెడలగొట్టుటకు కారణ మేముండును? భారతీయుల అక్కడ ననేకవత్సరముల నుండియు నివాస మేర్పరచుకొని యుండిరి. కొందరు హిందూదేశము నెరుగనివారు గూడ నక్కడ గలరు. వారు దక్షిణాఫ్రికావాసులే యనుటకు సందియము లేదు. ఇంతకాలమునుండియు స్వదేశముగ భావించుచున్న దేశమునువదలి, హిందూదేశమున కీ సమయమున వారి సంపన్నైచుటకన్న నన్యాయవిషయ మింకొక టుండబోదు. అటుల తిరిగి వచ్చినవారికి కనులనిచ్చుటకు ప్రయత్నించెదమని, రాజప్రతినిధిగారు సూచించిరి. కాని, దీనివలన దక్షిణాఫ్రికా సమస్య మరిపూర్వము గాంచనేరదు. తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయుల దుస్థితి మరింత యధికముగ నున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సూచనలను సయితము లక్ష్యవేట్లక, తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల హక్కులను తొలగించి వట్టణములందు వారిని ప్రత్యేకభాగములలో నుంచుటకు నిశ్చయించిరి మిల్లరు ప్రభువుగా రీ యన్యాయమును కొనసాగించదలవెట్టి, తూర్పుఆఫ్రికా ప్రభుత్వచర్యను సమర్థించిరి.

తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయుల కన్యాశుమనభవించెనని రాజప్రతినిధిగారు రంగీకరించుచున్నారు. దీనిని తొలగించుటకు మార్గ మేదయిన కలదేమో మున్ముం చాలోచించబడును. రాజప్రతినిధిగారి సదుద్దేశమును మెచ్చుకొనవచ్చును. కాని, అనుకూలఫలితము గలుగునని తలంచుటకు ఏమిలేదు. భారతీయులకు స్వదేశమున గౌరవము గలుగనంతవరకు అన్యదేశములందు గౌరవము గలుగజాలదు. సర్వసర్వరాజ్యసంపాదనము మూలముననే ప్రస్తుత సమస్య మరిపూర్వ మగునని ఎంచవచ్చును. బ్రిటీషుగవ్వాయా, ఫిజీదీవులకు మనదేశపు కూలీలను గొనిపోవుటకు కొందరు ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. భారతీయుల హోదావిషయమై వాదనలు జేయమని, ప్రతినిధులు గోరబడిరి. అందుకు వాటి సమర్థించి భారతదేశపు, ప్రతినిధుల అక్కడి కరిస్థితులను కరిగించవచ్చునని తెలిపిరి. భారతీయుల ప్రతినిధులు త్వరలో నియమించబడగలరు. ఇటీవలనే ఫిజీదీవులలో భారతీయులకు గలిగిన ఘోరశాధలు వర్ణించబడినవి వంబాబుదుస్థితికన్న నెక్కుడు దుస్థితి అక్కడ ప్రబలియుండెను. మార్షలు లా దండనములను భారతీయులనుభవించవలసినవచ్చును. ఇట్టిస్థితిలో ఫిజీదీవులకు మన కూలీలను తిరిగి పంపుటకన్న సవమానకర మగునని యింకొక టుండనేరదు. కార్మికోద్యమమునాటి రాజప్రతినిధిగారు విశాలభావమును జూపినందులకు సంతసించవలసి యున్నది. యజమానులు కార్మికులయెడ నెక్కుడు సహృదయము గనుబడది, సమ్మె జరిగినయనంతరము చివరకు లొంగిపోవుటకంటె ముందటనే కార్మికుల కష్టములను నివారించ యత్నించుట భావ్యమని వారు నుడివిరి. పాశ్చాత్యదేశములలో గలిగిన యిట్లుండులను తొలగించుకొనుట మంచిదని, రాజప్రతినిధిగారు హితమొసగిరి. కాని, పాశ్చాత్యపాశ్చాత్యమిక విధానమును దేశము నవలంబించునంత

వరకు, కార్మికులకును యజమానులకును పోరాటము తప్పదని, తలంపవచ్చును. చేతివరిశ్రమలను పెంపొందించుటకు, భారతదేశ మిప్పుడే ప్రబలప్రయత్నముల జేయుట అవశ్యకము. ఆఫ్ఘను దేశమునకు కైబరు కనుమగుండ రయిలు వెడలుటకు శాకాక్షను జేయబడినది. ఆఫ్ఘను ప్రభుత్వమునా రంతవరకు తమదేశమునుండి రైలును కలిపెదరని, రాజప్రతినిధిగారు హిందూచుచున్నారు. ఇక్కార్యము జరుగునో, హిందూదేశమునకును ఆఫ్ఘను దేశమునకును రాకపోకలకు ఏమిగలుగును. ధర్మబుద్ధిలో, భావికర్తవ్యమునకు ప్రజలు గడంగవలయు నని రాజప్రతినిధిగారు తుదకు గోరుచున్నారు. పాలకులును పాలితులును, ఇట్టి భావముతో కార్యపాధనకు గడంగి, ప్రతిష్ఠకారకు ప్రాకులాదనియెడల, హిందూదేశపు భావ్యభివృద్ధి త్వరలో సమకూరగలదు. వంబాబు వ్యవహారములను, ఖలాఫాత్ వ్యవహారములను ప్రశ్నమొగ వరిష్కరించుటకు, ప్రజలు చేసెడి ప్రయత్నములకు రాజప్రతినిధిగారు హృదయపూర్వకముగ తోడ్పడి, సూతనమార్గము నవలంబించెదరేని ప్రస్తుత విషయస్థితి త్వరలో తొలగిపోగలదు.

మెసపొటేమియా పరిపాలనము

మెసపొటేమియాదేశము, బ్రిటీషువారి మాండేవరీ యధికారముక్రిందకు సంధిసిబంధనబద్ధారావచ్చును. మాండేవరీ యధికారము ప్రజలయిచ్చుపై నాధారపడి యుండవలెను. అందుకు మారుగ అరబ్బుల తిరుగబాటు ప్రజలుచున్నది. దాని నడచుటకు, భారతదేశపై స్వయం ఉదయోగించబడు చున్నది. ఇట్టిస్థితి విప్లవమును గలిగించకమానదు. బుర్రాక్రసీ యొకటి మెసపొటేమియాలో స్థాపిత మయినది. అధికారపర్గపు పద్ధతులక్కడ నవలంబించబడినను అవధియు గాంచుచున్నవి. మెసపొటేమియాలో వేరుగ జరుగజాలదు. అరబ్బిక్ భాష మూలమున వర్ణపాఠములు జూపి, అరబ్బులను సైన్యములోనికి దీసికొని, ఉద్యోగముల నన్నిటిని అరబ్బులకిచ్చి, అధినివేశ రాజ్యపాలనము నక్కడ స్థాపించిన గాని, పరిపాలనము తిన్నగ కొనసాగదని, టి. ఇ. లారెన్సుగారు ట్రెముప్పతికకు వ్రాయుచున్నారు. ఇట్టిపద్ధతులవలంబించబడునా? లేనియెడల తుర్కీ పరిపాలనమునుండి మెసపొటేమియాను దొలగించిన ప్రయోజనమేముండును?

మిడ్నపూర్లో కొంతకాలమునుండి సర్కారువారు కట్టడముల కట్టుటకై పిల్లలను బలియియటకై పట్టి తెప్పించుచున్నారని వార్తలు వ్యాపించుచుండెను. సర్కారువారు కాని అబద్ధములని తెలుపుటకు విశ్వప్రయత్నము లొనరించిరి. ఈ మధ్య కలెక్టరు కఠోలో ప్రాతజనా సౌకమ ఖరగూరులో క్రిస్టియన్ మతములో జీవించుచున్న భార్యయొక్క కుమార్తెను స్వాధీనము జేసుకొనుటకై పోయినప్పుడు జనులు రెండు కేటమండి అరబ్బులుముట్టి చాకగొట్టుచుండ పోలీసువారు సాహాయ్య మొనరింపబోయిరి. అంత జనులకును పోలీసువారిని పోరాటము జరిగెను. పోలీసువారిలో కొందరికి జలమగు గాయములు తగిలెను. కొంతమందిని అరెస్టు చేసిరి.

చీమకర్తి వెంకట రామారావు శ్రీష్టిగారు 19 తేదీని ఏలూరిలో కరలోకగతు లైరి.

పారిశ్రామికశాఖ:—అగ్నిప్రంటు ఎంజనీయరుగ నున్న వి. రంగాచారిగారు ఇకమిడట పారిశ్రామిక శాఖలో అగ్నిప్రంటు ఎంజనీయరుగ నుండురు.

ఈ నెల 17 వ తేదీన పొన్నూరు గ్రామమున నుమా రు400 వికలాంగులకు ప్రామాణ్య విద్యార్థులచే అన్నదానము చేయబడెను.

రాజోపు మదరాసు నుతన కానన నిర్మాణ సభలో మృతరథుల ప్రతినిధిగా మహారాజశ్రీ విశాఖ బహదూరు మోవల్ల రామచంద్రరావు కంతులు గారిని యేకగ్రీవంగా యెన్నుకొనడం అయినది.

కవులబ్బె రమాదారి చీట్ల నిత్య అధికారము గ్రామముననుబయింజే గాక ప్రతిగ్రామములోని ఒక రిద్దరు మోతులకు రైతులకు కూడ నిట్టి అధికార మిచ్చిన భావండునని ఒకరు సలహా సూచించుచున్నారు.

తమ్మలెలూకా, 1 గోపేట 2 సూరంపూడి 3 యగ్గవరం గ్రామ రైతులు నుమారు 200 మంది గోపేటగ్రామంలో 18-8-20 తేదీని మహారాజశ్రీ మంత్రి లక్ష్మీనరసింహం రాజుగారి అధికర్యం కిందను సమావేశమై ప్యానుచేసిన రిజల్యూషన్.

భక్తిపండుగ,—గోపాత్య:—రానున్న బక్తిపండుగ సమయమున సాఫల్యమై సంతకరమ గోపాత్య కానించవలదని నాకిం, యం, అబ్దుల్ ఖాన్ గారు తమ మహమ్మదీయ పోకరుల సెల్లరను హెచ్చరించుచున్నారు. వీరు నిరూపించిన కారణములు మిక్కిలి సమంజసములుగ నున్నవి.

కలకత్తా ప్రాజెక్టులో పోర్టర్ల నేరమునకై సెబాస్టిక్ పల్లెగిక్ అండ్ ప్రాక నేరమును 7 సంవత్సరముల కరికరకమును విధించబడెను. ఈ ప్రాజెక్టులోనే మలక్రీని తేదీని కొని పోయినందుకై కిషింబడిన బాక్ట్రియనును తేదీని కొనిపోయిన నేరమునుండి విడుదల జేయుచు కృత్రిచారము చేసినందుకై కిషును ఖానుషరచెను. ఈసారూ అను జపానీయు గావటమును మిల్లు కాయూసాయిసకు జపానీయశ్రీయనును కొనెనవద్దకుంచుకొన్నందుకు చార్జీ చేయబడిరి. అందు విడుదల జేయబడెను మగచాకి 1 సంవత్సరము కరికిత విధిపబడెను.

ఎస్. మూర్తిగారు బల్లారికిండి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు! చెన్నపురి కానన సభాభ్యర్థులుగా నుండిన ఎమ్. పి. శర్మ, జి. నీతారావు శ్రీష్టిగారు కవుల, తమ ప్రయత్నమును నిలుపుకొన్నారు.

ధూళిపూడి పాలభవనంను
ధూళిపూడి బాల భటులు అగ్నిప్రమాదములలో జేసిన సహాయమును మెచ్చి గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరుగారు 2 బాక్లెనలు 2 నిప్పుకొంతలు కొనుటకుగాను రు:11-0-0 కాంక్షన్ చేసినని ప్రకటించడం వరకీంహం గాం గారు వ్రాయుచున్నారు.

బియ్యము ధరలు.

మదరాసు పడికొలర

	7-8-1920లో	14-8-1920లో	16-8-1920లో
	అంత్యముగు	అంత్యముగు	అంత్యముగు
జిల్లా	వారము	వారము	వారము
గంజాము	2.85	8.27	2.80
విశాఖపట్టణము	2.54	2.48	2.48
కృష్ణ	2.78	2.67	8.88
కర్నూలు	2.54	2.54	2.78
బళ్లారి	2.48	2.48	2.12
సెల్లూరు	8.08	2.97	8.09
మదరాసు	2.78	2.78	2.48

సామాజ్యశాసనసభ

రాజ ప్రతినిధిగారి యువన్యాసము

సిద్ధూ సమావేశము

సిద్ధూ, 20-8-1920:— సామాజ్య శాసనసభకు సిద్ధూ ప్రారంభించునపుడు రాజప్రతినిధిగారి కింది యువన్యాసము మిక్కిలి ఇందియావేశమునకు జేర్చు యువరాజు ఈ సభకు రమణ తమిళుని గత బుధవారము ప్రకటించునపుడు భారతీయుల యువరాజునకు తమమనఃపూర్వకముగా స్వాగత మర్పించునట్లుగా యువన్యాసము చేసి చాలా ప్రతిభావంతముగా గావించి సామాజ్య శాసనసభకు ఈ సభకు సిద్ధూ సమావేశమునకు యువన్యాసము చేసింది. అతనికి బదులు, సార్వభౌమనియను జ్ఞమెందు, సంస్కరణములకు ప్రారంభించుటకు ఇందియాకు ద్యూతులతో కావాలి వచ్చుచున్నాడు. ఇతడు ఇందియాకు క్రొత్తగాడు. కాబట్టి మనమినికి స్వాగత మర్పించువలయును. రాజప్రతినిధిగారి యువన్యాసము చూచుచు వచ్చుచున్న రాజునకు సంపూర్ణ ఆశీర్వాదము కలుగజాలి నని మనము తలంచెదము.

సిద్ధూ సమావేశమునకు గౌరవనీయసభ్యులు ఈ దేశానికి సారి స్వాగత మర్పించుచున్నారు. ఈ సిద్ధూ సమావేశములందు మనము చేయగలిగిన పనిని మీరు జుజుబుతునందు రని తలంచుచున్నాను. సిద్ధూ సాధారణముగా కావలసిన కావించ గూడదు. ఉత్తమ శుభముగా భారతరాజ్యాంగము ప్రతి యను మతోద్ధిష్టమునకు మోక్షము చేయగలిగిన పనిగూడ సిద్ధూ సమావేశముతోనే జరిగింది. ఈ మాత్రులవల్ల మనకు నిర్వహణాంశము. రాజకీయవజ్రానము అభివృద్ధి యగుకొని క్రొత్తశాసనములై త్వమునకు వచ్చుచుండును. నిజమేమిట? కొందరు ఇది కచ్చుక పోకచ్చుక. కాని ఈ సూత్రము పార్లమెంటు సంస్థల కెల్ల నవ్యయించును. మన శాసనసభలకు గాని నిజమేమిట? పోలి యుండును. కాన ఆనాటినుండి దీనికి గూడ నవ్యయించును. ఈ సమావేశము సభ్యులందరకు కావలసినంత యాహారమును మెదడును ఇచ్చునని గౌరవనీయ సభ్యులు తెలిసి యుండును. క్రొత్తసభలకు మనము నడియను మార్గమును సిద్ధము చేయించవలెను. మనము మనకటి వర్ణాయమున సమావేశమై నవ్వడినది స్థితిగతులు మారినవి. మనము జానిగూర్చి యోచించవలసి యున్నది. అక్రమ కృత్రిమ చిల్లు, దీక్షలూ వలె అందు చేతిగోడునులిల్లు, వీనిలో ముఖ్యము. ఇది సంస్కరణములకు సంబంధించినవి. ఆర్థిక విషయములనుగూర్చి మరొకటి చిల్లు ఉన్నది. గౌరవనీయ సభ్యులు కాని విషయమై మరల ప్రస్తావన చేయగలదు. ఈ చిల్లులను గూర్చి మీరు సభ్యులతో యోచించు రని నేను వచ్చుచున్నాను.

మనకటి వర్ణాయము మనము సమావేశమై చేపట్టినది మొదలు మనతోడి సభ్యులలో మొకరి గుడితా శాధరాయంగా కన్పిస్తుంది. ఈ రాయబహుదారు బంగళా శాసనసభలో 1909 మొదలు 1912 వరకును, మన సభలో 1918 మొదలు మరణమువరకును సభ్యులుగ నుండిరి. ఇతడు శ్రమాయుగ వర్తకము చేయించుచుండెను. తన యువధియును మన యువరంగమునకును, ముఖ్యముగ ఉత్సాహములందు వినియోగపలచుచుండెను. అతడు తన వాతములందు దేన్నడు గాని శ్రమభావము నుపయోగించినదిలేదు. కాబట్టి రాజధర్మ ప్రకారము లోకమునకు శ్రమార్థము లేకుండుట మిక్కిలి మితిమీరుచున్నాను. ఇంతకాలము మీలో నొకడగు నుండి ప్రస్తుతము ప్రభుత్వవీరులను నొకరైన సభిష్టించి కర్మగానివి మీరు కనుగొనుచున్నారు. మన సభ్యులలో ప్రతిఒక్కరి విషయముల చక్కగ గ్రహించిన వారిలో కర్మగా లోకము. వారికి యభివృద్ధియును నందించుటలో మీరందఱును వారో కలసెద రని నమ్ముచున్నాను. ప్రభుత్వలోపములను బయల్పరచు చుండిన ముఖ్య దృష్టిని పరిశ్రమను, కర్మగాను ఇంక మీదట శాస్త్ర నిర్వహణమునందు వినియోగించెద రని నేను మనఃపూర్వముగా నెంచుచున్నాను. సార్వభౌమము మనముగలిగి యిట్టి యున్నతస్థానమునకు నియోజించుటకు గూడ మీరెరింగియున్నారు. వారు యాత్రకు శుభ్రాగారని నేను వేలంగ చెప్పవలయునా? యాత్రకు శుభ్రాగార శాసనసభ్యుల గౌరవమున కర్వదానదీ యుంచెదను. సభలో వారు నివాసమున, నవరను పొంది విషయ

ములను చూచుచుండెడివారు. శాసనసభ్యుల శ్రమత్వము (Law Membership)ను పొందుట వా రెక్కుడుభాగ్యులకు జరిగించుచున్నారు. వీరు ఆగమించు ఉన్నతపదవియు, మీయందరకుమన నేను అభివృద్ధియును నందించుచున్నాను.

గత జూలై రాష్ట్రముగారు త్వరలో మనవీడివెళ్లఁజూపుచుండు మీ సంతోషమును వారికి తెలుపవలెనని మీ లోకముచుండును. వ్యాపకాశ్రమమునందు మీ పాండిత్యము అతీతము. వాతములందు వీరితో పోరాడవలసినవారగునాడ వీరిని ప్రశంసించియున్నాడు. చర్యలు మోరాహోగిగ జరిగెను, వీరికి ఎల్లప్పుడు తమయభిప్రాయములను నిరూపించుకొనుటకు చాలా బలమును మనోబాధలకుగోతుక ప్రయత్నించుచుండిరి. 1919 న సంవత్సర భారతప్రభుత్వచట్టములను ప్రభుత్వమునకు శాస్త్రభారము పెంచునని నేనుకటి వర్ణాయము మనము సమావేశమై మును నేను మీకు చెప్పియుంటిని. అందులకు తరలోపాయము గూడ నుచుండియుంటిని. ఈ లోతుక చట్టమునకు సంబంధించిన విషయములను రాజ్యాంగ మంతి గారికి పార్లమెంటువారి యామోదమును బడయుటకు పంపితిని. ఈ విషయములను తయార చేయుటకుండు రాష్ట్రీయభివృద్ధి, ఉత్సాహము సభ్యులను సౌమ్యముగ నుల నొసంగి మాకు సానుభవించి. ఉత్సాహము సభ్యులు సౌమ్య భావముల నవహరించిరి. వారు కావించిన సానుభావము కృతజ్ఞతతో ప్రశంసించుచున్నాను. 45 ఏ. 29 ఏ భాగముల విషయమై ముక్తిగారి యుత్తమముల నిరీక్షించు చున్నాను. ఎన్నిక నిబంధనలలోను, శాస్త్రము నిబంధనలలోను పార్లమెంటువారు కొలదిమార్పులు కావించిరి. ఈ నిబంధనలు ఇంత శ్రమముగా నామోదించి బడినందున మనముకొని సంకటము కలుగును గ నే సంస్కరణముల శారంభించవచ్చును. ఇట్టిచట్టముల అభివృద్ధిచేయుటకు మనము గర్వదమునమున్నది. నిబంధనలలో కొన్నిటిమీద ఆక్షేపణలు బయలుదేరుటకు నేనెఱుంగుదును. అభిప్రాయభేదములు కొన్నింటి విషయమైనను, ఉండక తప్పదు. కాని యివి విశేషముగ లేవు. భారత ప్రభుత్వ చట్టము ననుసరించి కావించిన నిబంధనలను సరిజూచుట కేర్పడిన జాయింటు సంఘమువారు సచేదికలు తయారుచేసిరి. వారి ప్రభుత్వ సచేదికలోని మొదటి పేరా నిచ్చుట మీ యు ను జ్ఞతతో నుచుచుండిరి. దలచితిని. భారత, స్థానిక ప్రభుత్వములు అభివృద్ధియును ఇంత తెలివితో నిబంధనలను తయారుచేయుటకు కమిటీవారలనించుచున్నారు. ఈ నిబంధనలలో కమిటీవారు కొద్దిపాటి మార్పులను మార్చుకొనినవి. నిబంధనలు భారత ప్రభుత్వచట్టమున కనుగుణముగ నున్నవి. ఈ విషయమై కమిటీవారలవారిట్లు ప్రశంసించుటకు వ్యాజ్యమే జాయింటు కమిటీవారి ప్రశంసతో నేనుగూడ ఏకీభవించుచున్నాను.

ఇక, తీవ్ర విమర్శలకు అవకాశముగ లోనైన విషయముల గూర్చి ప్రస్తావించెదను. నా పలుకుటలను, పాగలో గూడియుండు వారానరణము బాలులలో నిండకుండునగా! వెనుక మన సమావేశము జుగిగిన తరువాత, మజారు, బొంబాయి, ఢిల్లీలలో గతసంవత్సరము జరిగిన విషయములపై మాటల సంఘమువారు తమనీడకను ప్రకటించి నాకు ఆ సంఘము మీద అభిప్రాయముల నెసంగుచు నా ప్రభుత్వమువారు ముక్తిగాడి ప్రత్యేకముగా కాగితములను పంపిరి. ఈ విషయమై సార్వభౌమప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయముల నొసంగినారు. భారత ప్రభుత్వ సామ్రాజ్య ప్రభుత్వ వీరులపై మిక్కిలి యెక్కువ వేదించువారు కొందరు గలరు. తమ యత్నమిది విస్తృతముగా వినిపించినారు. ఇట్టి విమర్శలనుగూర్చి నేను కొంత చెప్పగలగాని ఆభాగమును భావిచరిత్రకాంత నిర్ణయించుట, తక్షణము మనల నెదుర్కొనుచున్న సమస్యలపై మనదృష్టి ప్రస్తుతము మరల్చి చూచు. క్రొత్తగా ఏర్పడెను శాసనసభలను, ప్రభుత్వములను వీని నెదుర్కొను విధానమునై భావిచరిత్ర యాధారపడి యున్నది. మనకటి మనస్సులను స్పృహగొనుచు మనరంగమునందు ప్రవేశించెదలెనా లేక కానినియుండి భావికర్తవ్యమును మార్చు పొందింపవలె నాయను విషయమును మనము మొదట నిర్ధారణ చేసి కొనకలసి యున్నది. గతమును జూచి, ఇకమీదట శుభ్రమైన కలమీదనే ప్రాయము మీ యుద్దేశమని నాకు నమ్మకముగలదు. మీరు సంబంధించి సంకటము ఇందిమాత్రము నేను చెప్పగలను. కావున విషయముల మార్చుట తెలిపి భావికర్తవ్యములనుగూర్చి మార్చు యోచించు, మనమందరముల కలసి చేయదగినపని

యెంతయో గలదు. వరసరసమునకును ఎంతయో అకరాళము గలదు. కాబట్టి వీనివైపు మనదృష్టినిగుడించి, తరమకధించి వేరకు, ఎవరేమి చెప్పినను, మరలవంద జాలమా? గతసంవత్సర విమర్శల ప్రామాఖ్యమును గమనింకగాని, వాని విమర్శల నాలకింపకగాని ఆవిషయములపై చర్య వదలుకొనుచుండలేదు. కాని మరలమరల ఈవిషయమై చర్య జరుపుకొలది. జుర్రు, నిర్బంధము, తల నూపుచుండు నని నాయభిప్రాయము ఇక ప్రక్కలను ఇట్టి భేదాభిప్రాయములు ప్రస్తుత మున్నవి చూచును. వీనిని మనము ముది ఆనోద్యమములతో మెలంగినగాని సంస్కరణములు త్వస్తిగ నెలవేరజాలవు. సంస్కరణముల సరిగ నెలవేయిన గాని భారతీయులు ఉత్కృష్టవర్తకు రాజులను.

భిల్లారు ఆందోళనమునండి దృష్టిని సహాయరాలరణమునైపుకు దివ్యవతు: తుదక్కువనింపరుల గూర్చి సంధిశక్తివారితో మేమెంత నొక్క చెప్పినది సభితులకు పూర్తిగ తెలియును. అట్లు ముగి సహాయరాలరణమునకు మనము దీక్షించు కడంగుటకున్న వ్యర్థమును అవ్యాధియునునగు శాస్త్రములచో ఈ సమావేశ నిరాలరణములను సంఘమునకు జేయవలెను అమితానందము జాటిల్లును. జేయవలెనది ధీమతులందరు దీక్షి ప్రతిపాదించగ నుండుటచే మేము పోనియని యుచేతు కపించినారు. వక్రందరుల తమవృత్తుల మానెదరకొంటు వెక్కిరచో? నేను ఈవృత్తికి చేరవలెననీ, కాని నాకు ఈ యుద్యమముపట్ల విశ్వాసములేదు. ఆచరణ యోగ్యముగాని ఈయుద్యమమున కొక్క సవ్యవర్తకము చాలదా ఖండించుట? కామస్వసభలో ఇందియానుక్రి గారేదో ప్రశ్నికల్పిన జవాబునుగూర్చి చాల వ్రాయబడినది. అంచు వారు సర్వాధికారము మానేసవలెనని చెప్పిరి. ఇంత కన్నకారేమియు నట్టిక దర్పముల చెప్పగలిగియుండరు. ప్రజల జేయగల ప్రభుత్వము చర్యల దీక్షిగనగూడని సమయమున చేరవలెనంత చర్యల నుపయోగించవలసిన సమయమును నుండును. ఇది చట్టిమెట్టిదాంతమే యనుకొనుడు. కాని యిట్టిధి సంధిశక్తివారియొక్క యని కొరుచున్నాను. జేయల ప్రపంచ జ్ఞానమునను, మిరవాదుల తులనబడితలనను బుద్ధి తిరుగు సుద్యమములతోనెల్ల బుద్ధితక్కువదియగు నీయుద్యమమును నుపయోగించుటగాక.

ప్రస్తుతిగితులతోనెల్ల ముఖ్యమగు శాస్త్రకన్ధితి గూర్చి మాచుట్టించెద. ఢిల్లీనగరయోజనకలకారి కరకావీ ఎక్స్పెంజీ విషయముల నెన్నో మార్పులు జరిగినవి. వాను ఆఖరుకుట ఎరువులకన్న దిగువకుల కొట్ట తూపాయి, లెక్కలయ్యెను. యుద్ధమాత్రు జేయబడినప్పటిండికిరుతులెక్కువకుచున్న విమనకర్తలు లెక్కలగుతుల యగుటలేదు. యుద్ధమయమునవనవస్తువులకేళేముగొన్న వారికన్నవక్రర లేదనుచున్నాడు. ఉచారణము జపానుతో మిక్కిలుకొన్ని స్థితిగతుల వల్ల మనజేయవలెనది క్రొత్తగనుమనినది. ఎంతో ప్రతి మిగిలియున్నది. మధ్యయుగోత్తమ కెకుకుతేయదలచుకొన్న ను ఎక్స్పెంజీ కలగని కష్టములన్నియో కలుగుచున్నది. ఆ పుస్తకములు మొదటి యతవరము. ముఖ్యులచే జేయవలెనపు లేకుండ జేయుటకై విదేశములకు తినుబండముల నెగుమ జేయగూడదని నేను గావించిన యుక్త విమోక కారణము.

తక్షణమే మనయార్థి కాభివృద్ధిని తెలివెదను. యుద్ధ సమయమున హిందూజేతము నందలి లోమరాసులు తరజేకములకు పోనియకుండ జేసితిమి. ఆగ్నేయము లన్నియు నిపుడు లోలగింక బడినవి. వాడి యొక్క స్థితి మనుజులకన్న నెక్కువ బాగున్నది. బంగారము యొక్క దిగువతని గూర్చి కట్టుకట్టుల గూర్చి ఎంతయో విమర్శలను జరిగినది. సభ్యులెరుగుదురు. ఈ కట్టుకట్టులను పీడివేయబడినది. ఇంకను నిర్బంధముల లోలగింక జీలుచున్నది. నోట్లు లొక్కచుగా మార్పుల కేవలములు లేకుండజేసి వారని దీనితలన నెంతయో విశ్వాసము జేయవలెనెలకొల్పబడినది. గడచిన రెండు నెలలలో 1288 లక్షల నెండి రూపాయలు నోట్లకు బదులుగా తప్పినది. 81 వ జూలైనందు మోహనానిధి నూటికి 58 కంటున నున్నది. ప్రపంచమున నేజేతము నెట్లులేదు. 81 వ జనవరిని 185 కొట్లరూపాయలనోట్ల చలామణి జేసితిని. ఇప్పుడు 168 కొట్లయినది. కారణము నెక్కువదితలన తిరిగి పుచ్చుకొనుటయే. 10 కొట్ల పేజీకరన్న రిబండ్స్ కావలెనని క్రిందటి సభలో కొలిచింది. అవసరమున తప్ప అజర్యమున

కొత్తూరు, కనిహళ్లి, రాయదుర్గము, కర్నూలు జాగ్రించిలమీదుగా పోవుబండ్లు మెయిన్ లైను మీదుగా పోవుబండ్లకు అనుకూలముగా నుండు నట్లు మార్పుబడినవి.

ఆంధ్రవత్తిక-సారస్వతానుబంధము

రాధికాధిక శ్రావణ, శుక, శనివారము

మురళీధరుడు

చేతులదడయింద
చెవులభాగ్యము పండ
మరలి వాయించునెల?
నాయంది
మోసగించుటయే నేల!

సగము నిద్దురైన
మేలుకొల్పెను గాన
మోహనం బాపబాల
క్రికట్ట!
మురళీవాయించునెల?

గానమకరందమెద
నిండుగను గ్రోలెద
ఎదుటకొంచెము నిల్వమా!
గోపాల
నిల్పియించుక పాడుమా!

తెన్ననిచ్చెదను రా
రాధామనోహరా!
ఎచ్చోటనున్నావురా?
మాధవా!
ఏరూపమున చెప్పరా!

నీ గానమహిమలు
సచ్చిదానందము
లోకసమృద్ధానము
నీకత్త
మాద్యంత విరహితము

కనకపంజరమున
చిలుకవలెనుండిన
నన్నురక్షింపరాదే?
నీయందు
లీనమునంబులేదే?
—సుధాకరుడు.

గ్రంథ పరిచయము.

మాతృమందిరము.

“తల్లీ! నిత్యలభ్యక్షిభావముచేత నిరంతర మాతృమేళా
నరామునై నీ నాయకాలక్ష్మసాగరమున నిత్యానందమాతా
కలంబున నిరంతరాయముగా నుత్తరింపగల్గితిని తిద్దా! కుభ
మహూర్తము నమిమించుచున్నది. ఆనందమాతాదేవీ
మీను గానింక యానందమందిరమున ప్రవేశింపుము.”

అని వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు దివ్యామృత
భావములతో కథనుముగించిరి. కథయందలి దివ్యా
మృతమును స్వీకరించుటకు కథాక్రమంబును చెలిసి
కొనుట యవసరము.

ఈగ్రంథము ఆంధ్రకవారిజీ గ్రంథమాలలో ౨౩వ
యొకటైన ఇంద్రవజ్రాల్లరమును. గ్రంథకర్త వేంకట
పార్వతీశ్వరకవులు, ఆంధ్రకవారిజీ గ్రంథ నియమా, రాజ
మహేంద్రవరము.

తారకాపురంబున (తెలుగు) గౌరీకతిశ్రీ యను
గృహస్థుడుగలడు. ఆయన కొకసోదరుడు కూతురుగలిగి,
కొడుకు బాల్యమునంత వీరగ్రస్తుడై బాదలు చెలియించెను.
కూతులైన నరస్వతిని మోక్షుడైన పరబ్రహ్మయన కిచ్చి పెండ్లి
చేసెను. అట్లుడై గాది నివృత్తుల కాగ్రహించి తేకాంతర
ములకు బోయెను. అర్థగారు కూతురి దురవస్థకు కల్పింపబడు
వరలోకమున గెను. నరస్వతికి బాలకరించునైన నరస్వతి

యను కథి గలదు. నరస్వతినిరస్వతుల కనుకమానమైన మిక్కి
త్యముగలదు. తల్లి చనిపోయిన తరువాతను గౌరీకతిశ్రీ
యను నరస్వతియును తీర్థయాత్రాసేవకమునకు వెడలిరి. క
కరుణలయమునందు నరస్వతి భక్తివరకవై ప్రాణత్యాగ
మును క్షియించుకట్టినపుడు ప్రబోధానందస్వామి రక్షిం
చెను. మాతృమందిరమునందు నరస్వతి ఆనందా
జేపూర్వమున క్రమంబున నుండును. నరస్వతి
సోదరుడు భారతరావు నరస్వతిని చంచలరావుకెక్కి పువ్వు
బాహులుచేయి సంకల్పించెను. చంచలరావునుతండ్రియొంది
ఆనందాజేపూర్వమున రక్షించెను. తనూరవరమున వేంకట
శ్వరరావును శ్రీమంతునకు నుగులవతియైన యనసూయ యను
కతియందెను. వేంకటేశ్వరుడు వామోదదదను మిత్రుని
ప్రేరణలనను రాజరత్నమును త్యాగ్యామోహమునకు దగులు
కొని పియ్యవలసి ఇంటినుండి వెడలగొట్టెను. నరస్వతియును
గోల్పోయినపుడు సంతాపముగలగును. రాజునుపాండ్రవరము
నందు గల నిలానధవరమునందు మధుమతి యను యువతి
కుద్యుక్రయమునకు నియమించబడినది. కంగడు వామోద
దను మధుసూదనుడు. దొంగరంగునిభక్తిమతివలనయను
గలగును. కాలాంతరమున మధుమతి పూవులమృత్యు యగును.
రంగడు మాతృమృత్యును మాతంగకాలిగను రక్షించి యామె
ప్రేమకు పాత్రుడగును. గోపాలుడు నిలానధవరమునకు యజ
మానుడు. తరువంతకుడు. ఈ కథయందు నరస్వతి పర
మాయు అనసూయా వేంకటేశ్వరరావులు, మధుమతి చంచల
రావులు కలపబుండును. నరస్వతి నికుడ్తయైన భారత
శతి. మాతృమృత్యునకు గలకతిశ్రీ యాత్యేశ్వరుడు. కందర్పా
సారముగ దొంగలరావును భీముడు వానికది తనమని ము
దలగు చుట్టొన్ని పాత్రలు గల్పించబడినది. ఈ పాత్రల
ప్రబోధానందస్వామి కల్యాణానందస్వామి నహాయితో
భర్తానందనరస్వతియొక మైన మాతృమందిరమునందు ప్రవేశ
పెట్టెను.

గ్రంథకర్తలు పంగగ్రంథకర్త యగు బంకిం
చంద్రుని మార్గము సవలంబించినను మాతృమం
దిరము స్వతంత్రరచనగ నున్నది. మాతృమందిర
మొకసాంఘికనవల యైనను కథావికాసము రస
పోషణము పాత్రల కీలములు సరళముగను హృద్య
ముగను వర్ణించబడినవి. కథారంగములు కృష్ణవేణి
గౌరమీప్రాంతములందు గల రాజమహేంద్రవ
రము పెద్దాపురము తిలుకు విజయవాడ మొద
లగు సామాన్య ప్రదేశము లైనను రమ్యముగ
మాతృమందిరీసాంగములుగ వర్ణించబడినవి.
ఆంధ్రదేశ సాంఘిక జీవనమునందలి సదాచార
దురాచారములు సమయోచితముగ వర్ణించబడి
నవి. మాతృమందిరమును, ప్రేమమందిరముగను
ధర్మమందిరముగను సత్యమందిరముగను జ్ఞానమం
దిరముగను ఆనందమందిరముగను, చేయుట
దుష్కరకార్య మైనను వేంకట పార్వతీశ్వరకవు
లీ దుష్కరకార్యమును బాగుగ నిర్వహించిన
విధమును పాత్రులు కనుగొనగలరు. సంసార
సంరంభమునందు విశుద్ధమైన మాతృమందిరమును
సందర్శించిన ధర్మాత్ములు ధన్యులు. ధర్మాత్ములు
తమ వృత్తియందును కుటుంబమునందును కులము
నందునుసంఘమునందును దేశమునందునులోకము
నందును ధర్మావృత్తములైన మాతృమందిరములను
సందర్శించి ప్రబోధానందములను పొందగల విధ
మును గ్రంథకర్తలు వ్యక్తము చేసిరి. అధర్మపరా
యణులు ప్రత్యక్షముగ నున్న పవిత్రానందమాతృ
మందిరమును సందర్శింప జాలక అపవిత్రమార్గ
ములనుబడి నష్టమగుచుండురు. కన్నులుగల యాం
ధ్రుల కాంధ్రదేశవ్యాప్తము లైన దుర్గాలయములు
భ్రమరాంబాలయములు మాతృమందిరములు.

మృదుమంజులారావ శోభితంబు లైన నదీనదంబు
లానందగాననిలయంబులు. సతీ దివ్యలీలా విలసి
తంబు లైన సదనంబులు కల్యాణమందిరములు.
స్వీయ సుహృదయ కమలములందు ప్రత్యక్షముగ
నున్న మతులను సరస్వతులను సత్యవతులను
అనసూయలను పరిత్యజించి అప్రత్యక్షము
గ నున్న వితంతువులను రాజరత్నములను ధర్మ
యాపములను కోరుట ధర్మచ్యుతికి గారణము
గాని ధర్మాభ్యుదయమునకు కారణము కాదని
సందర్భానుకూలముగ మాతృ మందిరమునందు
రమ్యముగ వర్ణించబడినది. లోకసేవాపరాయణు
డైన పరబ్రహ్మమునకు దన నావహించిన దురభి
మానము పోయినపుడే మాతృమందిర సందర్శ
నము గలిగినది. అభిమానవర్జిత లైన సరస్వతికిని
సత్యవతికిని మాతృమందిరసందర్శనము సులభ
సాధ్యముగనుండెను. వేంకటేశ్వరరావు సాధ్యయైన
యనసూయను పరిత్యజించినరకకూపమున బడెను.
చంచలరావు సంస్కారవ్యాజమున నుమతిని సత్య
వతిని పరాభవించుటకు తలపెట్టి భ్రష్టుడయ్యెను.
రంగడు వామోదరుడు భీముడు ధర్మస్వయాప
మును గ్రహింపజాలక సాపాత్యులైరి. ప్రబోధా
నందుని సాహచర్యము వలనను సకలజనులును
సావనహృదయు లై మాతృమందిరసందర్శనమును
జేసి ధన్యులైరి. స్వీయహృదయములందును
సంసారములందును మాతృ మందిరములను
సందర్శించిన వారలు సులభముగ విశ్వమునం దం
తులను మాతృమందిరములను స్థాపించి మానవ
సోదరత్వమును స్థాపింపగల విధమును గ్రంథము
హృద్యముగ వర్ణించుచున్నది. రసస్థాయికి సాంసా
రికమూలధర్మ మైన శృంగారము ప్రధానాంగముగ
నున్నను నిత్యమైన యానందరసము కథయందు
పరిస్ఫుటమగుచున్నది. బాలవితంతు వైన సత్యవతి
కామమును నిరసించి త్యాగమును బూని మాతృ
మందిరానందమును కనుగొనినది. అనసూయ దుశ్శీ
లుడైనను వేంకటేశ్వరరావున కాత్మసమర్పణ
మును జేసినది. సుమతి దుర్మార్గుడైన చంచలరావు
నకు హృదయమును సమర్పించినది. మాతంగ
కన్య ముత్యాలు గణపతి శర్మకు సర్వమును సమ
ర్పించినది. రాజరత్నము, అనసూయా ప్రసాదమును
బడసి ధన్యురాలైనది. ఆంధ్ర స్త్రీల సహజ
పౌశీల్యవినయాది సద్గుణములు సమయోచితముగ
నాయాపాత్రలయందు వ్యక్తీకరింపబడినవి. నిత్య
మైన మాతృమందిరసందర్శనము యువతీవర్గము
నకు సులభసాధ్యముగ నున్నది. భీముడు రంగడు
వామోదరుడు చంచలుడు గోపాలుడు అప్పడు
పశ్చాత్తప్తహృదయు లై మాతృమందిరమును
సందర్శించి యానందమును బొందిరి. మాతృ
మందిర ప్రవేశము ధర్మాహుడు లైన సకలజనుల
కును జాతిమతకులభేదములు పుణ్యాపాపవివక్షతలు
లేక సులభసాధ్యముగ నున్నది. పుణ్యాత్ము
లు గాని పాపాత్ములు గాని విశుద్ధధర్మ
స్వరూపమును జూచినపుడే సర్వాంతర్యామియైన
మాతృమందిరస్వరూపమును దర్శించి బ్రహ్మ
నందమును పడయగలరు. విశుద్ధమైన ధర్మస్వరూ
పమును జూచుటకు సాధనము గ్రంథమునం దా
మూలాగ్రమును పరిపరివిధముల విస్తృతము చేయ
బడినది. ఆసాధనము మహాప్రబోధము. ప్రబో
ధానందము. ప్రబోధానందస్వామి. ప్రబోధా

నందస్వామి మహాగురువు. అభిమాననిరసనమునకును ప్రాయశ్చిత్తమునకును పాపహరణమునకును మహాదానంద ప్రాప్తికిని ప్రబోధానందస్వామి మూలకారకుడు. సర్వవ్యాపకుడు. సర్వజ్ఞుడు. ధర్మాత్ముడు. ప్రబోధానందస్వామి దురాచారములను మాని విశిష్టాచారములను స్థాపించి మాతృమందిరమును భక్తులకు ప్రత్యక్షము చేసెను. ముగింపునందు "అనుకూలగతి లభియించినచో వైహిక సంసారమే యానందమయ మైనది—బ్రహ్మానందమయ మైనది—పరబ్రహ్మానందమయ మైనది" అని ప్రబోధవాక్యములను గ్రంథకర్తలు చేర్చిరి. ప్రబోధావస్థయందు సకలమును నానందమయము. అనందావస్థయందు గల ప్రబుద్ధున కనుకూలప్రతికూలగుతులు దుర్లభములు. గ్రంథము వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు రచించిన గీతములతోను సుప్రసిద్ధస్తోత్రములతోను నిండి మనోహరముగ నున్నది. ఆంధ్రుడు మాతృమందిరసందర్శనమును జేసి నవయుగధర్మారాధనసంభావనమును జేసెదరుగాత!

ఆంధ్రవాజ్మయము

పారసంది రామకృష్ణగారు

ఇది భారతమునాటినుండి నేటివరకు ముద్రపెంచిన యొకటి. ఇది కాలములనుబట్టి యెల్లవానికి మార్పులు గలవలయునని దీనికొకటేదని యెవ్వరు చెప్పగలడు? కాని ఆమార్పులు అతిమహా! కానా! ఆమ విచార మెవ్వరకు జేసినట్లు కానరాదు. ఇత్యవదముల విషయమే కాగనకానకము దననిబంధనమందు 'ప్రవాహినీతేక్యా' అనుచోట గభీరముగా వెలిసియున్నాడు. ఇత్యవదము మాత్ర మానాటికే ఈ నాడునుండవలయు, నానాడు లేనిది యీనాడుండరాదనియు గాదు. తక్కినవి ప్రమాణసమ్యక్తము లెవ్వరును సమానములే. భారత వాద్యమున కనుకూలమగు నాంధ్రభక్తి శివ్రామని నాతడు భారతముతోడనే రచించియు యున్నాడు. అది యతిగభీర మగుటచేత దానియెడల నిప్పటికాదు గొండల వరివరి విధములుగఁ దలంపవలయున్నాడు. ఈ వ్యాకరణరత్నమే పూర్వీకసారస్వతమున కనుకూలమయినది. తక్కినవి కావు. వీనికన్నియైన వ్యాఖ్యానములు తుట్టరలసియున్నవి. ఉదాహరించి, అనుకూల సంగ్రహము వ్యాఖ్యానము భారతీయాచారములలోను, తెనుగు భారతీయములలోను గలదు. అది యింకను ముద్రితముగాలేదు. నాగనకానకము దనసమయముల నీ వ్యాకరణమునఁ దెలుపుచు దనభారతమున దట్టిప్రయోగముల నే చేసియున్నాడు. విమృశించుటచేత, కవులు నాకరియింపి పూర్వము నరసియో యరకయో భేదిల్లుచున్నాడు. భారతాది ప్రాచీనగ్రంథకర్తల విద్యకర్తలగు గాని కేవల కవులు గాదు. విద్యకర్తలగు కాత్యాయనమును, అశ్వాధిర్యమును, ప్రసిద్ధిని దప్పకయే కవిరాసయముల సంగీకరించినవాడు. కానికి వివరముగాఁ జెప్పవారే కేవల కవులు. వీరి యెల్లమున వృత్తి యే కాక ప్రాచీన పాతములను విద్దులున్నాడు. ఇది మిగుల సాహసీకృతము. అకాశ్మీయములను ప్రసిద్ధములగు వీరిద్దుపాట్లకు జూచుచు వానినేమాత్రముగాఁ దలంపచు, నివృత్తియును నుత్తేజమును మిగుల నాశ్చర్యము. నాగనకానక నాంధ్రకవిత్వం గావలసిన నిబంధనములను దనవ్యాకరణమునఁ దెలుపుచు నందుఁ ద్రుత, ద్రుత క్రత్యుతిక, పశవ, నరవాది సంజ్ఞలను జెప్పి యావికృతియందలికే గావున నానంజ్ఞాకార్యములను వికృతివదములతో కాని సాంస్కృతికపదములం దా కార్యములఁ జేయరాదని తెలుపుచు దన భారతమున దట్టిప్రయోగించి యున్నాడు. విమృశి ప్రమాణకవులద్వారా గూడ నట్లే జరిగియుండి నిప్పటి వారి విద్దుపాట్లవలన తోకము వ్యాపారము జెందుచున్నది. వీరి వారలఁ బదకే రక్షియింపని కొన్ని వారిపాతములను దిక్పరిచియున్నాడు. కావున నున్నాడను. నాగనకానకము ఆదింక ఆశ్వాది 'గురువద్యునిద్యును, అనియు సామయిక ప్రాంతవయోదనిలక భాసితు, అనుచోట్ల ద్రుతమునైన పకారమునకు సరకాజేకు చేయలేదు. ఇప్పుట 'గురు + వద్య విద్యకు' ప్రాకున + వయోన' అనియే కాని యతివద్య

వద్యముగావు. గురువద్య ప్రాంతవద్యముల విశేషములను బట్టి యశ్వాధిర్యమున వద్య విశేషములను నాలోచింపక వారి యందలి దోషముల నాలోచించి వారిగ్రంథమున కప్రామాణ్యమును సంపాదించుటయే కాని జేయరాదు. 'సారమతే గమీయ' మన్న గమని కృతికర్తల దృష్టిని సవపాతములే కాని సాధువులుగావు. 'స వికృతికర్త' వ్యవస్థాసాంస్కృతికానాం భవన్తి గదదేవవా, అని నాగనకానకము చెప్పినట్లే చెప్పవలసినాలోచనాధీనుల పాతములను మాత్రము వివరము జొందించుచున్నాడు. ఇంకను యతిప్రాసముల విషయమున వీరి నేక కృత్యానములను చేయుచున్నాడు.

ఆంధ్ర సారస్వత తత్త్వము

దేవరకొండ జగన్నాథ రావుగారు ఎం. ఏ.

సారస్వత మననది యొక కళ. సంగీతము, కల్పన, శిల్పకళ మొదలైన సారస్వతము గూడ నట్టివియే. సంగీతమందలి రసానుభవము, శిల్పకళయందలి సౌందర్యము, కల్పనయందలి భావనిశేషము సారస్వతమున భావనావస్థయే (కేవలంకల) జరుచున్నది. ఇంతకుపై వెళ్ళినచో సారస్వతము మానవజీవితమునందలి వివిధానుభవములయొక్క నాల్గవారమై యున్నది. మానవుని గతానుభవము, వర్తమానోద్యోగములు, భావిజనోద్యమము లెల్ల సారస్వతదృశ్యమునందే క్రతీభరించుచున్నవి. ఏ జాతియొక్క గాని సారస్వతనిచారణలో నా జాతియందలి మానవజీవితమునకును సారస్వతమునకును గల యెడతెగని సంబంధమే గమనింపవలసిన ముఖ్యంకమై యున్నది.

సారస్వతమునందు విశేషభాగ మెవ్వరు ప్రత్యేకముగా నొక పురమను గాని, స్త్రీ గాని రచించిందై యుండును. ఆకావ్యమున సారస్వతనిచారణఁ జేయునప్పు డా పురమనియొక్కయు స్త్రీయొక్కయు మృదయాశయములు గూడ గుర్తింపవలయును. మానవుని స్వాభావికమును గుణసాంప్రదాయమును పుస్తకరూపమున జరిగిమించును. ప్రత్యేకమానవుని జీవితమునందే వాని జాతీయతత్త్వము గూడ సంకల్పితమై విలసిల్లును. అట్టి జాతీయతత్త్వము నెఱిగినతోడనే యట్టి సారస్వతోద్భవమునకై తోడ్పడిన కవులు ప్రచలనములు గూడ దృష్టావరం బగును. సారస్వతమందలి యుద్వేగభావము మాదవేలించి స్వల్పాంశము లొక బొడిలోఁ గలసిమెలసి యాగ్రంథోద్భవమునకు గారణములై తోచును. ఆంధ్రభాగవతము చంద్రభాగవతము మాచిన నాగ్రంథరాజములు వాడముల కన్నియో పేరువును కానిమించును. ఆ గ్రంథకర్తల మృదయాశరణియైన కాలపు మానవజీవితముగూడఁ జేటులెల్లమగును. జాతీయజీవిత మొక మహాప్రవాహము. వెళ్ళు అవనదు లనేక స్థలములనుండి గలియుచున్నవి. కొన్ని కట్ట నదీరవాహమే చీలికై పారిసక, మొత్తము గూడ అమృతవనదియొక్క ప్రభావపురా మెంత మాత్రము మారకాలము. ఒకవంక మహామృదీయ పాటన విభాసనంపర్కము, కేవలకంక నాంధ్రీయ భావసాధాగ్యనమానానము, నాంధ్రవాద్యము కల్పించిన జలపురాంబున పూరి పారలి మిలితము లగుచున్నవి, ఆంధ్రజాతీయతకు నిలకలముగా సారస్వత మెంతమాత్రము మారకాలదు. ఏయే కాలమున నేయేధర్మములు ప్రబలినవో, ఏయే కాలమున ప్రవాహములును నేయే శాస్త్ర యాతములు గొత్తయోధర్మము లందుంచి దోహద ముంది కాభోతకాలాలై వ్యాప్తి జెందినవో, అది యెల్ల నాయా కాలముల సారస్వతలక్షణముల క త్యంతసామ్యభూతములై యున్నాడు. కావున నేతని సారస్వతనిచారణయందు ఆకావ్యపు జాతీయధర్మములను మానవజీవితానుభవసామ్యభూతమునకు ప్రచలనములను ముఖ్యముగా గమనించి సారస్వతనిర్యాణమును జేయవలయును.

సారస్వతముయొక్క మొదటి దశ యే జాతీయం దై నను వద్యరూపమునఁ దనరాదు. అది మునుముఖ్యముగా మతావలంబమై యుండును. తొంటియొకపురికే దనకంటఁదోచుచరాచరభూమివైయున యాశ్చర్యకరతన మెల్ల భంజింపకయంబులను గొప్పకమానదు.

ఇట్టి ప్రబుధక్రితనానా మానవుల మృదయాశరణియొకవంక నుదయించితోడనే అత్యుద్ధి పొంగి పారలి వద్యముల రూపముగాను నాట్యముల రూపముగాను పాటల రూపముగాను వెలికి రాకమానదు. మొదటి వద్యములు మొదటి పాటలు మొదటి నాట్యములు నానాటికి వృద్ధి నొంది నూతన రూపములు దాల్చి వాని నిమిషమై ప్రత్యేకకాత్యుతర్పణమంత పుష్కాంతి లోనికి వచ్చును. ప్రచలనమున

నివ్వకు మిక్కిలి యాస్పద్యము గాంచిన యెల్ల కారుల సారస్వతములయందును నాదికాత్యుతము పాటలు వద్యములు నాట్యములే మైయున్నవి. తొంటి ఈజీవితమును రతు దైవమును. ఆపీనునకు వద్యములలోను నాట్యములలోనే యత్యుతములను సలిపిరి. తొంటికి గ్రీకులు రతు దైవములను దంత్రములతోను పాటలతోను నాట్యములతోనే కొలుచుచుండిరి. రోమనులు గూడ నట్లే. మహామృదీయన న్యాయము విజను భరించి పాడుచు, పాటకుఁ దగినట్లు నృత్య మునయ్యుచుఁ పరమపుత్ర కడువలకు రతు దైవమును నల్లను గొలుచుచుండిరి. చీనావేశములు రతు మహోత్సవము లెల్ల విగ్రహములతోను పాటలతోను విజానకృత్యములతోను జరుపుచున్నవారు. ఇంత యెంత మన భరతభండమునందు నేఁటికి గూడ నిట్టి యాచారమే కలదు. దేవుని యర్చనములు, ఊరగింపులు మొదలయిన నెల్ల మృగానివాద్య సౌమములతోను నృత్యములతోను, పాటలు వద్యములు వద్యములు వ్యోకములతోనే జరుపుచున్నవారు. మన నిత్య నైమిత్తికములగు కర్మము లెల్ల క్రతీకృత్యములలోని మంత్రములు జేతనే నిర్వర్తింపఁబడుచున్నవి. ఆంధ్రభావమునందు గూడ నిట్టి స్థితియే మొట్టమొదట నుండి యుండవలెను. ఆంధ్రసారస్వతమున నాదికాత్యుతము 'వద్యములు పాటలు నాట్యములే' మైయుండును. అది నానాటికి వృద్ధి నొంది పుష్కాంతి స్థితికి వచ్చి వారినిఁ గూర్చి ప్రత్యేక కాత్యుతములు గూడ రచింపఁబడి యుండెను. అయిన మనదురదృష్టవశమున నయ్యాదికాత్యుతము లంతరించి వానిని గూర్చిన కాత్యుతములు మాత్రము కొంతకలువ విగిరియున్నవి. ఆ కాత్యుతసామ్యమునకునే యాదికాత్యుత దేని యొక్కను నన్నయ భట్టారకుడు తెనుగున భారతము రచించెను. ఆనాటికే అంత పుష్కాంతి స్థితికి ఛందశాస్త్రము సంగీతశాస్త్రము భరతశాస్త్రమును దీసికొనివచ్చిన మన పూర్వుల నాగరిక కడు ప్రకంఠనీయము గదా! ఇట్టి ఆంధ్ర సారస్వత మందలిని వందనీయము గదా! ఆంధ్ర సారస్వతమునకుఁ సర్వభావములఁ దల్లి సంస్కృతమే యైనను నాంధ్రమొక ప్రత్యేకవృత్తి. వీనవద్యము గీతవద్యము ఉత్పలముల చంపకముల నన్నయ భట్టారకుడు సంస్కృతమునుండి తెచ్చి యుండెను. సంస్కృతకావ్యరసమునకును, తెనుగు వ్యాకరణమునకును తారతమ్యము గలదు.

ఆంధ్రభావమున నిజమైన సారస్వత మున్నదా లేదా యను సంకేత వివాదములలోనికి దిగినది. ఇద్దరు యముల గూర్చి కలుపుక పలువిధముల నుడువుచున్నవారు. కేవల మాంగ్లభాషావచనము కలిగి మార్క భాషయైన తెనుగుఁ జదువన ప్రాయము జేత కాని వారై కకంఠ్యముగ నాంధ్రమున సారస్వతము లేదని వాదించుచున్నవారు. ఆంగ్లాంధ్రముల రెండింటిలో లాగుక పరచుచు గల వారాంధ్రమున సారస్వతము గలదు కాని యత్యుద్ధి విస్తృతముగాదని ఇంకొకదలు వాదించుచున్నారు. కేవల మాంగ్లభాషా సాండిత్యము గలిగి యాంగ్లమున దిక్పూర్వమే పరిశితి గలవారు సారస్వత మునందే సంస్కృతాంధ్రములయందే కలదనియు, నాంగ్లభాషయందలి పట్టల వర్ణము గట్టి వర్ణముగాలు వర్ణములు మొదలయినవి సారస్వతకర్తృత్వము లనియు నభిప్రాయ మిచ్చుచున్నారు. ఇమ్మొప్పునలో నడిమివారియభిప్రాయము గణనియదని నే నెన్నెద. ఆంధ్రమున సారస్వతము లేకపోవునా? ఆంగ్లమున కకూర్చి, నైటింగేలు కర్ణములు సారస్వతమునకే తీర్చబడవా?

ఆంధ్రసారస్వతము నన్నయభట్టారకుని భారతముతోఁ ప్రారంభ మగుచున్నది. అత్యుద్ధినుండి నేఁటిదనుక గల గ్రంథములారము పురాణముగము ప్రబంధముగము నాటకముగము అని ఆ కాలమున భాగించి నైకంపచ్చును. వీరకలింగము మరులుగాని కవుల పరిక్రమనందలి క్రథమభాగమున నుదాహరించఁబడిన కవులును వారి గ్రంథములను పురాణయుగమునకుఁ జెందును. ద్వితీయ కృతీయ భాగములయందలి కవులును గ్రంథములను ప్రబంధముగమునకేరకు. నాటకయుగము వీరకలింగముగానితోనే ప్రారంభమైంది యింకను నడచుచున్నది. ఈ యుగధర్మములను వీరివలన నైక జాతీయ ప్రచలనములను సారస్వతలక్షణములను నుండి వికరించెదను.

మదరాసు రామమోహనసభ:- ఈసభకాలము ఈ నెల 22 వ తేదీ ఆదివారము పాఠశాలము 5.30 గంట సాందర్యముతో, తెనుగు, సంపూర్ణ సర్వసాక్షిగృహ నాటకము గాడెదరు. రాబడియంతయు నధికారి, యంతిపాతకాలకు ఇంతులగును.

The Indian Legislative Council.

His Excellency the Viceroy's Speech.

A Summary of the Present Situation.

(From our own Correspondence.)

By wire.

SIMLA, August 20.

The following is His Excellency the Viceroy's speech at the opening of the Imperial Legislative Council at Simla to-day.—I will preface my remarks to-day by a brief reference to the Royal Proclamation which was published on Wednesday last, to the effect that the visit of His Royal Highness the Prince of Wales to India has been unavoidably postponed. This message will, I fear, have caused intense disappointment to the millions of India, who were looking forward to giving His Royal Highness such a welcome as only India can give, but the exacting nature of his recent activities has imposed so great a strain on His Royal Highness that it would be ungenerous of us to grudge him that rest which he has so well earned. Anyone who will take the trouble to peruse the reports of the Prince's tour in Australia will appreciate the great strain to which he has been subjected. Meanwhile, let us extend a hearty welcome to His Royal Highness the Duke of Connaught, who is already well known in India, and who is coming in his place to inaugurate, in the name of our august Sovereign, the new reforms finally. Let us hope His Royal Highness, the Prince of Wales, may be restored to full vigour and health when he visits India next year.

The Legislative "Bill of Fare".

Once more, and for the last time, I welcome the Hon'ble members to a Simla session. I would remind the Council of the great advance which has been made during my tenure of office in the work which is undertaken at these Simla meetings. When I assumed office, under the orders of the Secretary of State, we were precluded, except under special conditions, and with his leave, from undertaking legislative work at Simla. I obtained an abrogation of those orders, and we have carried through legislation those sessions similar to that with which we are familiar in Delhi. The necessity for this change is obvious. With the advance of political ideas the appetite for legislation grows. The cynic may deride this, but the tendency is common to all Parliamentary institutions, and as our legislative assemblies approximate to Parliamentary bodies, the same incidents which prevail elsewhere will inevitably find their place with us. This session, as the Hon'ble members probably realise, we are providing a legislative bill of fare which should satisfy the most exacting member. This is due to the circumstances in which we meet. We have to prepare and make ready the way for the new councils. We have to meet emergencies which have arisen since we last met, and we ought to set in order certain matters which have been long outstanding. In particular I would draw your attention to the necessity for passing such bills as the Corrupt Practices Bill and the Devolution and Delegation Bill. This is imperative if the reforms scheme is to be introduced. Again, there are bills bearing upon the complicated financial position which are vital, the necessity for which will be made clear to you by the Hon'ble the Finance Members. Finally there are bills the urgency of which will be explained by the Hon'ble Members who introduce them, dealing with matters which require early settlement in the public interest. I commend these to you for your earnest consideration.

The Late Mr. Sita Nath Roy.

Since our last meeting one of our most respected colleagues, Mr. Sita Nath Roy, has passed away. The Rai Bahadur was in the Bengal Legislative Council from 1909 to 1912, and in our Council from 1913 to his death. That is a fine piece of work for a commercial man with large business interests of his own to look after. He was always ready to place his experience at the disposal of the Council, especially in committees. He never imported into our discussions any favour of bitterness and we mourn his loss as a loyal, true hearted gentleman.

An Appreciation.

The Hon'ble members will recognise on the Government bench one of their former non-official colleagues, Mr. Sarma. He has always been one of the most diligent and industrious of our members and I am sure that the Hon'ble members will join with me in offering him our congratulations, and in expressing our confidence that that same diligence and industry which he has shown in criticising the shortcomings of the Government will now be displayed in constructive statesmanship. The Hon'ble members will have noticed that another of their colleagues has been designated by His Majesty for high office. I refer to Dr. Tej Bahadur Sapru. Dr. Sapru always had the esteem of this Council. His contributions to our debates have been invariably weighty and conceived in a spirit of sober moderation. As a law member he is taking a heavy responsibility on his shoulders, and I am sure we will all offer him our congratulations on the high office to which he has been called.

The Council will, I am sure, also wish me to offer Sir George Lowndes our regrets at his approaching departure. We have all admitted his legal attainments and the sureness with which he brought them to bear on the problems on hand. In debates he has wielded a weapon which has won the respect of all those who have crossed swords with him. But the Hon'ble members have always known that no acute passage at arms in debates has ever impaired his ready willingness to help them with counsel and advice or affected their personal relations.

The Draft Rules.

In the speech which I delivered in January last, when opening the previous session of the Council, I referred to the press of work which the passing of the Government of India Act of 1919 had involved, and outlined the steps that were being taken for dealing with it. In the interval that has

since elapsed we have forwarded for the sanction of the Secretary of State, and have published for general information, drafts of all the rules under the Act to which the approval of the Parliament is required. In the preparation of these rules we have been greatly assisted by the loyal co-operation of the province, and by the suggestions and criticisms of our advisory committee, whose deliberations were marked by a spirit of reason and moderation. That I gladly take this opportunity of acknowledging. We still await the orders of the Secretary of the State as regards the important constitutional rules under sections 45 A and 29 A, but the electoral rules and the rules of legislative business have been approved by Parliament in a form which differs but slightly from the rules as drafted by us. I congratulate the Council on the fact that the electoral rules have been sanctioned at so early a date, because this will enable us to bring the reforms scheme into operation sooner than would otherwise have been possible. I am aware of the criticisms that have been passed on some of our rules. It was inevitable that there should be differences of opinion on some points but I am glad to observe that the provisions to which exemption has been taken are comparatively few. The Hon'ble members will allow me to quote paragraph 1 of the first report of the Joint Committee of the two Houses of Parliament appointed to revise the draft rules made under the Government of India Act. The Committee desire in the forefront of their report to express their appreciation of the great care and ability which are displayed in the drafts, and of the remarkable expedition with which this heavy task has been achieved by the Government of India and the Local Governments. As will be seen from the report, the Committee have made but few alterations in the rules as drafted by the authorities in India, and they desire to record their considered opinion that the rules, with these few alterations, are an accurate, but at the same time a liberal interpretation, both of the general recommendation contained in their report on the Bill, and of the intentions of the Parliament in framing the Act. To those in India who have laboured in this field it must be a matter of great gratification to receive this generous appreciation of their work, and I who have seen the work at close quarters, would like to add my humble tribute to that accorded by the Joint Committee.

The Hunter Report.

I now turn to certain matters which, alas, have been subjects of acute controversy. May what I say add no fuel to the fire. Since we last met Lord Hunter's Committee has reported on the events of last year in the Punjab, Bombay and Delhi. My Government forwarded a despatch to the Secretary of State recording their views on the findings of that Committee, and His Majesty's Government have passed judgment on the whole case. There are those, however, who are dissatisfied with the decision of the Government of India and of His Majesty's Government, and they have expressed their dissatisfaction in no uncertain terms. There is much that I could say with reference to the criticisms on this side, but I am content to leave the issues to the verdict of history. For the present moment the matter of paramount importance is that we should concentrate on the problems of the immediate future. Much will depend on the manner in which the new Councils and the new Governments grapple with the task to be laid before them. Are we to enter upon the new area in a spirit charged with the animosities of the past, or shall we leave those things that are behind and press forward to the things that are before? I am confident that so far as the Hon'ble members are concerned their wish is to write upon a clean slate and leave the past behind. I refrain, then, from doing more to-day than recording the facts, and much as I am tempted from the personal point of view to reply to our critics? I would point to the future. There is much work for all of us to do. There are many opportunities opening out for mutual service and co-operation. Can we not steadfastly fix our eyes on these and refuse to be drawn away from our main purpose? It is not, then, because I under-rate the importance and gravity of the events of last year, nor the criticisms on either side which may be passed upon them, that I refrain from discussing them, but because I see in the continuance of these discussions nothing but fresh recriminations tending to further racial exacerbation. There has already been enough, indeed, too much of this on either side, and it is calculated to frustrate that spirit of co-operation which lies at the basis of our reforms and through which alone we can reach the goal of India's aspirations.

The Khalifat and Non-co-operation.

To turn from this to the Khalifat agitation and the non-co-operation movement, the Hon'ble Members are fully aware of the line which my Government have taken in relation to the Turkish peace terms, and I need not further dilate upon it. So far as any Government could, we pressed upon the Peace Conference the views of Indian Moslems, but notwithstanding our efforts on their behalf, we are threatened with a campaign of non-co-operation, because, forsooth, the Allied powers found themselves unable to accept the contentions advanced by Indian Moslems. Could anything be more futile or ill-advised? This policy of non-co-operation must inevitably lend, if persisted in, to the discomfort of the community at large, and indeed involve the risk of grave disorder. I am glad to think that everything points to this policy being repudiated by all thinking people, and it is because I and my colleagues have faith in India's common sense that we have preferred to allow this movement to fall by reason of its intrinsic inanity. Can we, for instance, picture to ourselves the legal profession generally foregoing its

practice in support of this policy? I am proud to belong to this great profession, but I cannot envisage such a possibility, and from one example can we not learn the unpractical nature of this visionary scheme? Much has been made in speeches and the press of an answer given by the Secretary of State to a question in the House of Commons. He said—"I am prepared to support any steps the Government of India think necessary in the very difficult situation now arising, but I will not dictate any steps to the Government of India. I would prefer to leave it to them." I think the Hon'ble members will agree with me in thinking that he could have given no other reply. There is a point at which no Government could refuse to take action to protect the interests of the community at large, and when that point is reached the Government is bound to, and will, use all the resources at its disposal. That is a platitude, but even platitudes require sometimes to be stated. But as I have said above, I have every hope that this point will not be reached, but that the common sense of the people and the opposition of all moderate men will erect an insuperable bar to the further progress of this most foolish of all foolish schemes.

Finance and Trade.

The Hon'ble members expect from me at the opening of each session a review of the most important matters which are engaging our attention and I will commence with that subject so vital to good Government. Since the close of the Delhi session various important measures connected with our currency and exchange arrangements have been carried into effect. I need scarcely remind the Council of the change which has come over our trade position, resulting indeed in the month of June last, which is the latest month for which complete trade statistics are available, in an excess of imports over exports of nearly three crores of rupees. Since the armistice our imports have been consistently and increasingly expanding as indeed might have been expected after the great shrinkage which the conditions of the war brought about in this branch of our foreign trade. At the same time, partly from causes of worldwide application, there has been a reaction in the demand from our customers for our products. Those who drew largely on us during the war for raw material and finished products have now curtailed their requirements, while others who stand in need of our goods have found it difficult and even, in some cases, impossible, to offer satisfactory credit facilities. For instance, the reduced purchasing power of the countries which draw their supplies of raw material from us is well exemplified in the curtailment of the demands of our principal customer for cotton, namely, Japan, where a marked change in the trade position, curtailment of credit and other domestic difficulties have resulted in the practical stoppage of her purchase of this article. We have been much concerned at the large stocks, still undisposed of, remaining from the season of 1915-20, and we have asked our representatives at the Brussels Conference to consider how far it will be possible by arrangements with the representatives of other countries, particularly of Central Europe to find an outlet for the balance of these stocks which will remain undisposed of at the end of the season, and generally, too, we have asked that the question of facilities for the financing of our exports to Central European countries which have been particularly affected by the breakdown of their exchanges should be taken into consideration. The question is, as the Council is aware, largely one of making provision for satisfactory credit facilities. Another special cause which has very considerably diminished our export trade has been the maintenance of our prohibition on the export of food grains, which was imposed for the benefit of the general population in India, who were affected by the high food prices in the last two years. I have now indicated to the Hon'ble members the chief source of our embarrassments, viz, the swing round of the balance of our trade from a surplus of exports to a surplus of imports. Let me now bring to their notice the favourable side of our financial picture. During the war we were compelled to impose restrictions upon the movement to and from India of the precious metals. These restrictions have now been entirely removed. Indeed so far as silver is concerned, the position is even better than it was prior to the war, inasmuch as we have removed the import duty which was imposed in 1910.

As regards gold the Hon'ble Members will remember the emphasis and force with which during the last session the question of the restrictions on the importation of gold were discussed both in this Council and outside. These restrictions have now disappeared. We have found ourselves also in a position to remove further restrictions. There is now no restriction on the encashment of notes at the Currency Offices and we have restored the prewar facilities in regard to their encashment at treasuries. It is satisfactory to note that the result has been to emphasise the confidence which has been shown in our note issue for during the last two months the return of silver rupees from circulation has been on an immense scale and we have had no fewer than Rs. 1,233 lakhs of silver tendered to us in exchange for our notes. Since the 1st April we have also been able to carry into effect our determination to reduce the fiduciary position of our note issue. Our metallic reserve on the 31st July was no less than 53 per cent, a figure which will challenge comparison with that of any other country. Our note circulation on the 31st January amounted to 185 crores and has now been brought down to 163 crores, a reduction which has been entirely effected by the withdrawal of that portion of our note issue which was based on securities. The Council will remember that we asked for powers at the last session to hold as high a figure as 10 crores in the investment portion of the paper currency reserve, but we gave a distinct pledge that we would not make use of these powers except for the most pressing reasons. We have discharged to the full our undertaking in this respect, and the securities we now hold as backing to our notes have been reduced to 69 crores. We shall shortly be coming before the Council with our proposals for the permanent constitution of the paper currency reserve and for the transitional arrangements which will be necessary. Before we are in a position to bring into effect the reconstitution of the reserve on the permanent basis we desire to see adopted, we further propose to alter the ratio at which the sovereign is legal tender from Rs. 15 to 10 in accordance with the recommendations of the currency committee. But in the meantime the restoration of uncontrolled import of gold carried with it the necessity of consequential intermediate measures, for since February when we announced our intention ultimately to adopt the new rating of Rs. 10 for the sovereign, large quantities of sovereigns have been smuggled through foreign ports for encashment at the privileged rate of Rs. 15. Clearly it was out of the question to continue with the restoration of the right to import gold

the obligation on us to pay Rs. 15 for every sovereign. We accordingly demonstated the letter allowing at the same time a moratorium within which we would continue to pay this privileged rate. We had given ample notice of our intention to introduce this change through the announcement which we made on the 2nd February and advantage has been taken during the five ensuing months by the holders of sovereigns of this opportunity to encash their sovereigns at this rate, for during this period there were presented to us for encashment just under seven millions of sovereigns, of which, without doubt, a large number represented sovereigns illicitly imported during that period.

Status of Indians in Colonies.

I may next refer to the vexed question of emigration and the status of Indians in self-governing Colonies and Dominions, a question which has been engaging our very earnest attention. As you will remember the position generally accepted at the Imperial War Conference and embodied in what is usually known as the reciprocity resolution was that while each country including India must retain the right of deciding for itself what clauses of permanent immigrants it would admit facilities should be given for the admission of wives of persons already domiciled in the country and of tourists, students, businessmen and other temporary visitors. Negotiations on these points have been proceeding with the different self governing Dominions and many outstanding points have now been satisfactorily settled. Where however the questions of status become acute is in countries where there are already large bodies of resident Indians. I refer of course to South Africa. The Asiatic Enquiry Commission to which I referred in my speech last January has now been sitting for several months. We do not anticipate that its report will be published before the end of this year, but we know that the Indian case has been very effectively placed before the Commission by Sir Benjamin Robertson and think that I am entitled to say that Indians in South Africa have nothing to fear and everything to gain from an impartial investigation into what is often called in South Africa the Indian menace. I am quite sure that much of the feeling which is unfortunately displayed against Indians in South Africa is due to the fear which I am afraid has been sedulously fostered by propagandists that the white population in South Africa generally and in the Transvaal in particular is in danger of being swamped by Indians. Nothing but good can come from an enquiry in which those responsible for exaggerated statements of this kind are compelled to substantiate them in public and to submit to a cross examination. There is every reason to believe that the Commission will address themselves to this point to which I know Sir Benjamin Robertson attached much importance and I anticipate that the Commission's report will show how unfounded these fears are. Once the true facts are known I hope and believe that the agitation will die away and the way will be paved for a peaceful statesmanlike solution of the Indian problem in South Africa. Before leaving the subject of South Africa I propose to say a few words on the question of voluntary repatriation. As you are all aware the Commission has issued an interim report advocating a scheme of assisted voluntary repatriation for those Indians who are anxious to return to India and the Union Government has already taken steps to give effect to this proposal. Let me make clear the position of the Government of India. In regard to this scheme we were not consulted nor is there any reason why we should have been consulted. The Union Government are merely putting into force a section of an Act which was passed in 1914 and they are clearly entitled to do so. At the same time the Government of India do not regard the scheme as being in any sense a solution of the Indian problem in South Africa and they felt that they are entitled to ask for assurances that the scheme will be what it purports to be, namely, a purely voluntary scheme. We have already cabled to the Union Government on this point and we have asked that the repatriation officer may be given clear instructions that no pressure must be put on Indians to accept repatriation and that it must be left to Indians themselves to decide whether they will take advantage of the scheme or not. We also hope that the Union Government will appoint an advisory Committee on which Indians are represented to advise the repatriation officer. Inasmuch as the scheme is well understood already in operation we have suggested to the Governments of Madras, Bombay and Bengal that employment bureau should be organised to assist returning Indians to find employment on their arrival in India. I hope that these bureau will be largely composed of non-official Indians.

Indians in East Africa.

I now turn to the even more vexed question of the position of Indians in East Africa. We all know that this question has been discussed recently by Lord Milner with the Governor of the Colony and that the Indian residents in what is now known as the Kenya Colony sent a deputation to England to represent their case to the Colonial Office. We have all read Lord Milner's speech on the subject in the House of Lords on the 14th July and great anxiety has now been caused in India by a brief summary which has been received of a speech by the Governor of Kenya Colony. This speech indicates that the decision of His Majesty's Government has gone against the Indians in some of the points to which we attach more importance. I regret to say that a telegram which I have just received from the Secretary of State confirms the report of the Governor's speech. I am sorry that I have nothing satisfactory to tell you, but I will give directions for the publication at once of the information contained in the telegram. I am in close communication with the Secretary of State on these and other questions and the Council may feel assured that the attitude I am adopting with regard to them is the same as that defined in my speech of January last and I adhere to the position which I then took up. I do not admit that there is any justification in a Crown Colony or a Protectorate for assigning to British Indians a status in any way inferior to that of any other class of His Majesty's subjects. We have continually pressed this point of view upon the authorities at Home and we have urged that the franchise in Kenya Colony should be a common franchise a reasonable property basis plus an educational test with no racial discrimination. I have only to add that if the decision of His Majesty's Government is not favourable to Indian claims this result is not in any way due to failure on the part of the Government of India to press the Indian point of view. I reserve further remarks on the subject and it will be a matter for serious consideration what further action the Government of India must take in order to secure the legitimate rights of Indians in Crown Colonies.

Position in Tanganyika.

The position of Indians in Tanganyika has also given rise to some anxiety in India but on this subject I need say no more than that the draft mandate for the territory which understand the League of Nations proposes to give to the British Empire fully safeguards the rights of Indians. In my speech at the opening of the Delhi session I also referred to the fact that two deputations had arrived in India from British Guiana and Fiji respectively to endeavour to persuade us to re-open emigration to these colonies on a new basis. A committee of this Council was appointed to consider the cases presented by those two deputations. This committee were not prepared to recommend the immediate acceptance of the schemes put forward and suggested that the colonies should first be required to give guarantees that position of the immigrants in their new homes would in all respect be equal to that of any class of His Majesty's subjects resident in the colony and that of these guarantees were given deputations should then be sent to both colonies to investigate local conditions and to report on the suitability of the colonisation schemes suggested. Both the colonies have now agreed to give the desired guarantees and in accordance with the promise made, deputations will be sent to Fijian and British Guiana respectively as soon as the personnel of these deputations can be satisfactorily arranged. The Hon'ble Members, however, will realise that owing to the near approach of the elections we have had considerable difficulty in obtaining Indian gentlemen to serve on the deputations.

Board of Industries.

In my speech at the opening of the last session of this Council I referred to the creation of the Board of Industries and Munitions, an organisation which would close down the war commitments of the Munitions. The Board would work out those specific recommendations of the Industrial Commission to which effect has not yet been given and would eventually prepare the way for the new department of industries. In addition to the reports of the Chemical Services Committee, the Stores Purchase Committee and the Coalfields Committee with which the reconstituted board is now dealing, I wish to mention one or two other matters of particular importance. The first is the conference of Provincial Directors of Industries held in April last. This Conference was in the nature of an experiment. The intention was to ascertain whether by informal discussion and the interchange of views between the Imperial and Provincial Departments of Industries ideas could be gained, difficulties cleared away and some measure of co-ordination secured in the activities of the different provincial organisations. I am happy to say that the experiment proved most successful, and there will, I hope, be another such conference in the near future. I am looking forward to the day when these meetings will not be confined to Government Officials, but will include the representatives of the greater industrial interests as well.

The Labour Position.

The second subject to which I wish to refer is that of labour, to deal with which in all its ramifications it has been necessary to supplement the existing organisation of the Board of Industries and Munitions. In view of her new international obligations India must henceforward maintain contact with the international labour office and keep abreast of the developments in other countries. We wish too to have at our disposal machinery to facilitate the collection and collation of information relating to labour, both in this country and abroad, which will also, we trust, be of value to Provincial Governments and to all who have to deal with local industrial problems. We have already begun to build up a Bureau which we hope will help to attain this end, and while I am on the important subject of labour I should like to take the opportunity of making a few general remarks. India is an original member of the League of Nations and as such was represented at the Labour Conference at Washington last year. Owing to the short notice we received and the lack of industrial organisation in India we were unable to consult all sections of employers or employed before nominating our delegates and while I think you will agree with me that the case for India could not have been better presented than it was by the delegates we selected. We are anxious to make nominations for the Conference to be held next spring at Geneva. Opportunity has been given to the interests to be represented or voicing their opinions. I note with pleasure the increasing attention that this matter is receiving from the general public. Our delegates at Washington found themselves in a position of singular difficulty. Few of the delegates from other countries had any true conception of Indian needs and conditions, and quite a number wished to enforce with radically different climatic and economic conditions. Our delegates though tormented by the treaty rights had difficulty in securing the modifications that they considered essential for India. At the same time they all felt and I cordially agree with them that the present position in India as regards certain features of factory legislation is difficult to defend. We are consulting Local Government in connection with the revisions of the Factories and Mines Acts and hope to be able to put proposals before you very early. In the meantime we advanced a strong claim for the inclusion of India among the eight leading industrial countries of the world which are entitled to seats on the Governing body of the International Labour office. It would strengthen our claim to inclusion and would raise the status of our labouring classes and the prestige of the country as a whole in the eyes of the outside world, if we were able to point to an enlightened and efficient system of factory legislation and to an increased interest in the welfare of labour. But it is not only in its international aspect that the labour question in India deserves your attention. The recent rise in the cost of living coupled with the growing consciousness of the workers has led to considerable industrial unrest among working men. There is no little dissatisfaction with the conditions under which they live. So far as the chief manifestation of this unrest has been an epidemic of strikes in several parts of the country. I need hardly impress upon you the necessity of reducing strikes and lockouts to a minimum. They result not only in bitter feeling and in great financial loss to the parties directly involved but also in deep injury to the whole community. If India is to make any real progress under the Reformed Councils these Councils must have the means of expanding the revenue that they control. No great expansion in revenue is practicable without a substantial and continuous increase in Indian resources. This increase will depend chiefly on industrial advance and nothing will do more to check that advance than continuous conflict between the employers and the employed. If it proves impossible to check industrial discord the country will be faced with a contraction of its resources. That will seriously hamper the work of our legislators and administrators. Suggestions have reached us from several quarters that the Government

should legislate to prevent industrial disputes. But I attach far more importance to the establishment of right relations between the employers and the employed than to any Government machinery for arbitration and conciliation. England after many decades of bitter strife is realising that there are better means than strikes or lockouts for settling disputes, and that the only sound policy is to prevent strikes by removing their causes. I would earnestly impress upon the employers the necessity for sympathetic consideration of the claims of labour, but it has too often proved that the employers after a long and ruinous struggle have been forced to concede claims that they might have allowed with honour and with profit as soon as they were presented. It too frequently happens that employers are in imperfect contact with those they employ and are consequently unable to redress grievances that finally result in very serious disputes. Workers are beginning to demand not merely the right to live in comfort, but a living interest in their work. This is a claim that must be taken seriously, and I see no reason why we should not make our new start abreast of the most advanced European countries. So long as Indian industry was organised on a small scale the close personal contact between the master and each of his men secured intimate if not harmonious relations. With the inevitable growth of great factories and mills this contact in its original form has become impossible, and there is a tendency to allow the bond between the employer and the employed to become a purely commercial one. It is essential that a machinery should be devised which will re-establish under modern conditions personal contact and good understanding. One of the latest developments designed to meet this need elsewhere is the works committee which is intended to enable them employer to realise the difficulties and hardships of his men and to give the employed an opportunity of making known their needs and of influencing directly the policy of those who control the factory or workshop in which they serve. I have observed with pleasure that this idea has already commended itself to some of the leading employers in India. We are endeavouring to establish similar committees in a few industrial establishments under our control. The welfare of workers and especially the care of women and children and provisions for the education of the latter are matters that are engaging the attention of many employers at the present time. My Government is preparing itself in consultation with Local Governments and employers to furnish advice and help in this important matter, sincerely I believe that employers who are willing to meet labour in this spirit and to treat their businesses as being as much the concern of their workers as of themselves, will find their reward not merely in increased profit, for that will not be lacking, but in the gratitude and loyalty of their men and in the knowledge that they are furthering in the best way possible the contentment and the happiness of their country. To those who are endeavouring to influence and focus the aspirations of labour I would counsel a similar sympathy and forbearance. Their responsibility is even greater than that of the employers. Labour in India is as yet scarcely articulate but large numbers of working men are being enfranchised and they will look to the leaders of Indian opinion for guidance and help. It will be a tragic and irreparable disaster if India is forced to repeat the long history of industrial strife in England. There will always be men ready to foment strife. Some hope to achieve notoriety and influence out of the quarrels of others. More create mischief through ignorance. The great majority of disputes admit of easy settlement and there is no direction in which sane and sagacious political leaders can exercise a greater influence for good. In any strike it is the workers that suffer first and longest and if we have to go through a long period of strife industry will be crippled and the good start that we are making will be lost. To the Hon'ble Members I would say if you can bring capital and labour closer together. If you make it your duty to persuade them that their interest lies in co-operation and not in conflict you will do more in a few years to better the condition of the workers in India than can be achieved by a life time of agitation. The future of industrial India is in your hands. I would especially commend this matter to your earnest consideration, for as you know industries under the reforms scheme will be a transferred subject and Ministers will need all the help which we can give them in this most important matter.

Food Supply.

The passage from the subject of labour to that of food supply is a natural one, for the average man on the soil thinks in terms of the price of his food. The improvement in the possession of food supplies in India to which I referred at the opening of the last session of the Council has, I am glad to say, been maintained. We felt justified in removing at the end of April the only remaining restrictions on the interprovincial movements of foodgrains and though the effect was to raise prices slightly in some of the producing provinces the restoration of free conditions of trade conducted, I believe, to the benefit of India as a whole. The good yield of the crops and especially that of rice and wheat, has gone far towards replenishing the country's stocks. Much, however, still depends on the future course of the monsoon. The rainfall up to date has been defective in many parts of India and in the Deccan protracted drought has caused considerable anxiety regarding the fate of the early sown crop and the possibility of sowing a full area, but a few days ago good rain was received almost throughout the tracts which have suffered most and I hope that it has come in time to save the crops and ensure the fodder supply in northern and central India and in Burma the rainfall has been good or satisfactory. Opening to excessive rain severe floods have occurred in parts of Orissa and Bengal causing some loss of human life and extensive damage to property. I should like here to express my sympathy with the sufferers whose distress every effort is being made to relieve. Though the prices of wheat and millets have this year shown generally a marked decline the price of rice has fallen only slightly below the figure which it reached at this time last year. Under the scheme introduced for the control of Burma rice we have arranged for the import into India of nearly 650,000 tons of Burma rice at controlled rates since the beginning of the year and have set aside a further quantity to meet India's future requirements. We cannot hope that food prices in India will in the near future, or perhaps ever, revert to their prewar standard. Apart from the depreciation in the purchasing value of money the demands of the war dislocated and greatly reduced the agencies of normal production and a long period must inevitably elapse before recovery is complete. It is perhaps however, not generally realised how favourable are the conditions in India in comparison with those in other countries. According to statement made in Parliament last any food

prices since the war had risen in the United Kingdom by 135 per cent, in France by 220 per cent and in Italy 306 per cent. In India the prices of rice in Calcutta and of wheat in the Punjab are now only 49 and 38 per cent respectively above their figures in August, 1914.

Universities

I now come to Universities. At your last session you passed an Act for the constitution of University at Dacca. Some controversy arose regarding certain sections dealing with communal representation on the lines recommended by the Calcutta University Commission, and essential for the success of the institution under the conditions which obtain at Dacca. But an amicable arrangement was arrived at in the Council and the measure was received with general acclaim. I trust that the provisions regarding the fundamental proposals of the Commission may form a model for future legislation elsewhere. But the seed which the Commission had sown is already beginning to germinate and schemes for new Universities are opening around us thick as flowers in spring. There will be laid before you at this session a bill for the constitution of the Aligarh Muslim University. I had hoped that proposals might also be put forward for the reorganisation of the University of Calcutta. But that measure is being postponed. Legislation has also been sanctioned in local councils for universities at Rangoon and at Lucknow. Sir Harecourt Butler has shown his usual energy in directing the attention of the educated public in the United Province towards the recommendations of the Commission and he has met with a warm response. Indeed it looks as though those recommendations were destined to bear fruit in other parts of India earlier than in the University with reference to which they were actually made. I had always contemplated that the report would be of general application and it is gratifying to find that the soundness and wisdom of its conclusions are finding acceptance in so many quarters.

The Army.

Coming now to the army, the only military operations to record are those in connection with the closing stages of the advance into the Mahsud Country. I am dealing in that portion of my speech which relates to external affairs with our Waziristan policy, but I must place on record here the sympathy and pride with which I have followed the story of our gallant troops in Waziristan, and I congratulate them on the success which has attended their arduous operations. I regret greatly the slowness with which the demobilisation and disbandment of Indian units is taking place, but this is due in the main to causes outside our control. The shortage of shipping has been to a great measure responsible for the non return of units from overseas. We have been obliged to maintain our formation on the frontier at a considerably higher strength than was anticipated. The position in Mesopotamia has forced us to mobilise additional formations for active service. We are however doing everything we can to expedite demobilisation. We hope in the near future to reduce our Transjordan forces to normal strength and we have pressed and are pressing the War Office to push on the repatriation of Indian units from overseas as much as possible. We have under consideration at the present moment a scheme for the development of education in the army. It will be general in so far as its aim is to improve the general capacity of the men, but it will have a vocational side with a view to increasing the economic efficiency and earning capacity of the soldier when he returns to civil life. 200 special jagirs have been distributed to Indian Officers in recognition of distinguished service during the war, and as a further mark of recognition to the services of the Indian army during the war over 300 Indian Officers of whom roughly 200 have been gazetted for the grant of honorary Kings, Commissions as Lieutenants and Captains carrying substantial increase of pay and pensions. Last September I alluded in this Council to the work on behalf of exsoldiers which was being carried out by the Indian Soldiers' Board under the presidency of my friend the colleague Sir George Lowndes. This work is still being carried on. During the past 12 months the board acting as almoners on behalf of the Imperial Indian Relief fund have distributed a sum of 47 lakhs of rupees in lump sum donations, partly to those who have been killed or who have died as the result of active service and partly to Indian soldiers who have been permanently disabled in the great war. Actual payments of these donations have been made by Local Governments and administrations in the case of dependents and by the controllers of military accounts in the case of disabled soldiers. The distribution of land rewards and special pensions to be known as Jangi Inams to Indian Officers and other ranks who have specially distinguished themselves in the war has been delayed owing to the difficulty experienced in obtaining lists of those recommended for the reward from the widely scattered units of the Indian army. A commencement of the distribution has, however, been made and some 3,000 officers and other ranks will, by the end of October, have been placed in possession of valuable plots of land mainly on the lower Bari Doab Canal where the standard grant in the case of an officer is 50 acres and in the case of all other ranks 25 acres. Bills will be introduced for your consideration for the organisation of a volunteer force and also for the creation of a framework on which it is hoped to build up an Indian Territorial Force. A Communique was issued to the public with regard to these Bills some little time ago and I have caused copies of it to be distributed so that the Hon'ble members may refresh their memories on the principles underlying these bills. The report of the Escher Committee has been received and is being examined. It throws shadows extensive changes in the higher organisation of the army and makes important proposals which will require careful examination in view of the heavy expenditure which they are likely to entail.

North-West Frontier.

At our last session I gave some account of the measures we were taking to restore the disturbed situation on the Northwest Frontier caused by the Afghan war and I mentioned that the rejection by the Mahsuds of our terms had necessitated the advance of troops into their country. The operations against the Mahsuds have now practically been brought to a close and as the result of hard fighting we have occupied a central and a dominating position in Waziristan. The campaign thus forced upon us with its heavy cost in treasure and times have compelled us to bring under scrutiny the whole of our policy in this troublesome border tract for many years. Ever since we inherited from the Sikhs the task of controlling Waziristan and especially since the Amir Abdurrahman formally recognised it as lying within our sphere we have followed the policy of

non-interference with its inhabitants. We have, it is true, held two lines of militia forts along the Tochi in the north and towards Wano in the south for the purpose of checking raids upon the settled inhabitants of India and upon the caravan traffic proceeding up and down the Gumal, but to this and employed mainly the Wazirs and Mahsuds themselves. We have not interfered with their internal affairs and beyond granting them subsidies to enable them to leave without raiding we have had as little to do with them as possible. We hoped that if we left them alone they would leave us alone. This hope has, I regret to say, proved fallacious and the time has come when we can no longer shut our eyes to this fact. We have had a campaign more or less important in Waziristan on an average every four years. Some times it has been called an expedition and sometimes a blockade. Since 1852 we have had 17 of these military operations and since 1919 we have had four including that just concluded. These have all been occasioned by deliberate aggression against us on the part of tribesmen who have ravaged the plains wherever they saw an opportunity. During the last few years when we were occupied first with the great war and then with the Afghan war these depredations have been bolder and more intolerable than even before. Since, in spite of our efforts to the contrary they have obtained arms of precision from certain sources. During the Afghan war they swept over the border tracts of the Derajat and Zhob and even penetrated in to the Punjab robbing and murdering the peaceful villagers especially the Hindus and after the signature of peace with Afghanistan they became even more truculent and absolutely refused the lenient terms which we offered them in the hope of avoiding a campaign. On a review of the facts, we have now made up our minds that this continual and gratuitous provocation can no longer be suffered and we have decided with the approval of His Majesty's Government that our forces shall remain in occupation of Central Waziristan that mechanical transport roads shall be constructed throughout the country, especially roads linking the Gumal with the line and that our present line of posts shall be extended as may seem necessary. It is not possible to set any limits to the period of our occupation, our main care being that we shall not lose the advantage gained during the past nine months at the cost of valuable lives and of much money and that there shall be no recurrence of the series of outrages of which I have given you an outline. We hope that the peace which must eventually attend our domination of these tribesmen will bring its usual blessings in its train that they may be weaned from their life of rapine and violence and may find both in material improvements in their country such as the extension of irrigation and cultivation and in civilising intercourse with India a more stable prosperity than they have ever derived from their traditional profession of robbers and marauders.

Improved Communications.

In order to improve our frontier communications we have with the concurrence of the Secretary of State sanctioned the extension through the Khyber of the broad gauge railway which at present terminates at Jamrud. I trust that the time may not be distant when the Afghan Government may build railways down to their frontier and that in this way a connection may be made between the two countries. Nothing I am convinced would more conduce to the mutual advantage and good understanding between the two countries than such a connection and if the Afghan Government were to wish for it I can assure them that we shall be ready to co-operate; I am glad to say that our relations with Afghanistan have been friendly. As is known to you the Afghan Government sent a delegation to India at the beginning of April to discuss with British representatives all subjects of misunderstanding between the two Governments in the hope that such discussion might clear the way for subsequent negotiations for a treaty of friendship. Some 15 years had passed since Sir Louis Dane and his mission discussed matters of common interest in Kabul and I felt that it would conduce to the mutual benefit of ourselves and Afghanistan if another free and frank interchange of opinion were to take place. The discussions were prolonged as their range was wide and the Afghan delegation did not return to their country until the end of July. The Afghan Government is now in full possession of the views of the British Government on all matters affecting Afghan interests and I hope that these discussions may not have been without their value in clearing up doubts and difficulties. I must record my warm appreciation of the labours of Mr. Dobbs and his colleagues during these long discussions and I sincerely hope that the fuller understanding which is the result of their work may form the basis of a permanent establishment of really neighbourly relations between the two states. Much is being said on the platform and in the press both in India and England at the present moment with regard to the state of India. No one can deny that there are disquieting symptoms of uneasiness and unrest. But are these peculiar to India alone? We must maintain a proper perspective of these phenomena. Look round the world and see if there are not identical symptoms wherever you cast your eye. They are the swell after a great storm, the aftermath of a great upheaval, and consider, I pray you, the tale of ordered progress which I have unfolded to you this morning. There are high prices, but the rise in India is small as compared with those prevailing elsewhere. There are financial problems which cause us anxiety. But as I have indicated we are returning to normality at a pace greatly in advance of the rest of the world. We have removed all restrictions on the flow inwards and outwards of precious metals and we have a metallic backing to our note issue which would be the envy of every other country. In industry we have a country unravaged by war with vast potentialities only waiting development and despite all the preoccupations of the war and the aftermath of war we have laid the foundations for this development. On our frontiers we hope, and I put it no higher, that we have a policy which will make for enduring peace. In politics we must admit alas but it is an admission that does not differentiate us from the rest of the world there are harsh utterances and much bitterness, but here again within a year of the armistice we have inaugurated reformed constitution which gives great scope for personal activities and introduces Indians to a progressive measure of real co-operation and responsibility. There are three great virtues which have won the world's acknowledgement, faith, hope and charity, of which the greatest is charity. Faith we must all have in the boundless possibilities of this great land and sure if we have faith we must have hope for what is to come, hope for the realisation of those aspirations which find their first fruit in the new constitutions. But charity is the greatest of the three. Is not charity the one thing

needful to-day. Without it all our doings are nothing worth. With it we can face the future in the sure and certain knowledge that our efforts will not be in vain.

Yesterday's Proceedings.

The autumn session of the Imperial Legislative Council was opened to-day, His Excellency the Viceroy presiding. As this is the last session of the Council under the existing constitution, before the reformed councils would come into being keen interest was evinced and there was a very large attendance of visitors including Her Excellency Lady Chelmsford. Among the absent members were Sir Dinshaw Wacha, Mr. S. N. Banerjee, Mr. Patel, Dr. Tej Bahadur Sapru, Mr. Maung Bab Too Abdur Rahim, Rajah Kampil Singh, Kanika, Sir Gangadhar Chitnavis, Mr. Sachidanand Sinha and Zulfiqar Ali Khan. As many as fifteen new members, nominated as well as elected, named below took the oath of allegiance before occupying their seats:—Messrs C. A. Innes, A. K. Murray, A. H. Froom, M. M. S. Gubbay, John Hullab, E. R. K. Blenkinshop, Sir Deva Prasad Sarbadhikari, Col. W. D. Waghorn, Messrs J. A. Richey, S. P. O'Donnell, B. N. Mitra, H. M. R. Hopkins, Syaid Mohamed Ali, H. N. Hutchinson and Tata. His Excellency in opening the session made long and important speech which covered every field of legislation and topical subjects.

The Viceroy who had addressed the council for more than an hour resumed his seat amidst loud applause. Mr. Shaf then laid on the table a statement showing grants to institutions for the blind, deaf and dumb and Sir William Vincent another statement indicating the number of appointments in the Judicial Branch of the Bengal Civil Service. Replies were given to about sixteen questions put by five non-official members, seven of which belonged to Mr. Chanda. One of these seven related to the externment order passed against Pandit Jawahar Lal Nehru, son of Pandit Moti Lal at Dehra Dun. But he withdrew it in view of the fact that the order has since been withdrawn. A mild sensation was witnessed when the new Revenue Member Mr. Sarma was faced with a supplementary question by Mr. Kharparde as to whether the Government of India had any policy on the question of the slaughter of cows now said to be going on in the Central Provinces. Mr. Sarma took a few seconds' anxious pause and then slowly replied "I ask for notice." Interpellations over Legislative business were then taken up.

Sir William Vincent introduced the Indian Limitation Act 1908, and the scope of Civil Procedure 1908. In explaining the amendment proposed to be carried he regretted that the conduct of Indian appeals to the Privy Council has been subject of much adverse criticism and in certain cases, perhaps rightly. He quoted two cases to show that in one of them it took 7 years before an appeal was settled finally by the Privy Council. In Public interest it was urgently needed to introduce modification to expedite the conduct of such cases. It was proposed now to reduce to 90 days the period of six months prescribed by the existing law in the Articles 176 and 179. It was also contemplated that security for costs should ordinarily be given in cash or in Government securities unless special circumstances required a deviation from this practice. The Bill if passed would secure expedition in the prosecution of these stages of appeals which take place in India. The Bill was then introduced and allowed to be published.

Sir William Vincent next introduced the Indian Motor Vehicles Act Amendment Bill 1914, which he called was a simple one. The increase in the number of motor vehicles during the last few years practically in the Presidency towns made the control of motor traffic very difficult. It was found that prosecutions in court for rash driving usually result in the imposition of small fines which have little deterrent effect. It was thought that a more effectual means of preventing reckless driving would be to enable the authorities empowered in this behalf to cancel or suspend the licenses of reckless or incompetent drivers. It was accordingly proposed in the Bill to empower local Governments to prescribe the authority by which the conditions and limitations subject to which licenses might be suspended or cancelled. It was proposed to make the provision of general application as the necessity for it was not confined to the Presidency Towns. Continuing the speaker said that the said bill has been approved by all local Governments and it was necessary for public safety that local Governments should have increased powers. The Bill was then introduced.

Sir William Vincent next introduced a Bill to provide for the better discipline of Police officers enrolled in Military Police or rifle battalions. He explained that at present there was no legislation to validate penalties and discipline to which the members of Police and military were subject in provinces outside that in which they were enrolled. This legislation was therefore quite necessary in order to impose certain duties and responsibilities even outside the province where they were enrolled. Leave was given for its introduction and publication in the Gazette.

Sir William Vincent next introduced a Bill further to amend the Code of Civil Procedure 1908. It was explained that in order to ensure that a plaintiff shall apply with reasonable expedition for a fresh summons when a summons issued to a defendant has been returned unserved it was proposed in the Bill to reduce from one year to three months the period prescribed in rule 5 (1) of Order 6 in the first schedule to the Code of Civil Procedure 1908. Power was given to the Court to extend the time for good cause shown. The motion was carried.

Sir George Lowndes introduced the Negotiable Instruments Amendment Bill. He explained in detail the statement of objects and reasons on this subject and said it had been referred to local Governments.

The Chamber of Commerce Bill was then introduced and leave for its publication was given.

The Hon'ble Mr. Dobbs moved that the Bill to take power to require passports of persons entering British India be referred to a Select Committee consisting of the Hon'ble Sir George Lowndes, the Hon'ble Sir William Vincent, the Hon'ble Raja Sir Rampal Singh, the Hon'ble Mr. Sastri, the Hon'ble Mr. Banerjee, Hon'ble Mr. Mopherson, the Hon'ble Haroon Jaffer, the Hon'ble Mr. Sinha, the Hon'ble Mr. Morshead and the mover. He said that the passage of this Bill was postponed to this session in the hope that they might in the meantime get some glimpse of the intention of other Governments of the world in this matter after the war. As the Turkish treaty has been signed the present passport provisions under Defence of India Act would automatically cease to exist six months after the date of the signature of this treaty. It was therefore imperative that a Bill like this should empower the Government in the interest of ordered progress to arm itself with powers to exclude from India mischievous agent

who are out to spread their insidious and hostile propaganda. The bill, important, as it was, should go through the ordeal of select committee for final touches. The motion was agreed to.

On the motion of Mr. Heiley the undermentioned gentlemen were added to the select committee appointed to report on the bill to constitute an Imperial Bank of India:—Messrs S. N. Banerjee, Nathmal, Murray, Gubbay and R. D. Tata.

Sir William Vincent then introduced a Bill providing for the punishment of malpractices in connection with elections and making further provision for the conduct of inquiries in regard to disputed elections to the legislative bodies constituted under the Government of India Act. In doing so he made a long speech clearly explaining its several provisions. He said as the Bill had already been published in the Gazette it was not necessary to ask for leave of the Council to introduce it. It was in obedience to the mandate of the joint Committee of Parliament that the Government had now framed the Present Bill, the first part of which related to the question of penalising corrupt practices. The reason why such a legislation was not in existence up to this time was there was no moral turpitude in regard to election to local bodies or councils; but it was now found desirable that there should be a legislation of this kind. Firstly it sought to make punishable under ordinary penal law bribery, undue influence and peroration and certain other malpractices at elections, malpractices not only to legislative bodies at elections but also to membership of public authorities where law prescribed a method of election and further to debar persons guilty of such malpractices from holding positions of public responsibility. Secondly the Bill empowered the commissioners appointed for the purpose to exercise judicial powers of investigation in respect of elections. These rules had been framed on the advice of a celebrated English Barrister who was an expert on the subject. Sir William then pointed out the definition of the words *candidates and undue influence especially*, because it would be of great importance to the members here in the council who might seek elections to the new council. (Laughter). The essential point was that the freedom and discretion of voters should in no way be fettered or interfered with. Undue influence at an election was defined as voluntary interference or attempted interference with the right of any person to stand or not to stand or withdraw from being a candidate or to vote or refrain from voting. This covered all threats of injury to person or property and all illegal methods of persuasion and any interference with the liberty of the candidates or the electors. A sub-section was there to explain that the including or attempting to induce a person to believe that he will become the object of divine displeasure is also interference. It was not however interference within the meaning of the clause to make a declaration of public policy or a promise of public action. The Home Member then proceeded to detail the provisions of part II of the Bill which were a necessary corollary to those of part I and laid particular stress on the clause providing for the disqualification of persons found guilty of election offences in that they would not be eligible for appointments as Magistrates etc. In conclusion he said he had no doubt that general principles of the Bill would be accepted by the Council. There were a number of suggestions put forward by local Governments and various Associations which should be very carefully examined in the Select Committee. He had been asked by the Hon'ble Mr. Chanda to add another non official. Mr. Patel, to those mentioned in the agenda as constituting the select committee and he was only too glad to accept. But he would also add the name of Mr. S. P. O'Donnell on it. The constitution will now be as follows with instruction to report on or before 9th September 1920:—Sir George Lowndes, Sir William Marris, Mr. Muddiman, Saider Sundar Singh, Messrs V.S. Srinivasa Sastri, Surendranath Banerjee, Haroon Jaffer, Sinha, Allen Hopkins, V. L. Patel, S. P. O'Donnell and Sir W. Vincent. The Maharaja of Kassimbazar feared the present Bill went too far. What purpose, he asked, would the addition of further offences to Indian Penal Code serve when parliamentary institutions were put on their trial for the first time in India.

Sir D. P. Sarbadhikari adopted what he himself called constructive attitude and in trying to tackle all provisions of the Bill criticised the Government for apprehending corruption where none existed. In other cases, he feared, the Government was too hopeful and lenient where they ought to be more drastic to secure purification of elections which was so earnestly desired by all. He could not be so sure as Home Member was that the Council would not take serious objection to the provisions of the Bill generally. In fact he himself saw in it much to be criticised and much to be appreciated. All the same it was relieving to find that reforms were there though much of its interest if not worth had been lost by keen disappointment felt over postponement of Prince of Wales visit. While the speaker who proceeded to dilate upon this event, H.E. the Viceroy interrupting asked the Hon'ble Member to confine himself to the subject under discussion. Continuing the speaker pointed out that all he wanted to do was to voice the disappointment felt by the House at the postponement of the visit and he endorsed the sentiments expressed by the Viceroy in his opening speech. Coming back to the provisions of the Bill the speaker feared that the Select Committee shall have to overhaul clauses to meet social conditions in India. The moderate conference and other associations in Bengal had declared in unequivocal terms which should open the eyes of any Government that in deference to social conditions and social obligations prevailing in India, it would be wise not to understand the words treating and entertainment as in the same sense as it was understood in the country whereupon model was being adopted. The speaker said failing to keep accounts was as bad as its observance. Moreover whatever might be said to the contrary and how so ever jubilant the Home Member might feel over the sufficient length of time for public criticism, he felt sure that the public and the press had not had enough time for comments. However, the select committee could now do away with objections by bringing upon the subject all the energies to complete this most important and arduous task.

Mr. Chanda scented some particular significance and a welcome change in the angle of vision of officials when he found that the Home Member accepted this amendment to include Mr. Patel in Select Committee. They were all the more grateful because it had been felt in the past and not unreasonably that Mr. Patel and his colleagues.

The Commander-in-Chief replying to Mr. Chanda's question re the Bengali Regiment said orders for the disbandment of the 49th Bengalis were issued on the 4th June 1920. The attention of the Hon'ble Member was however, invited to the official statement which was published by Mr. Surendranath Banerjee in the Calcutta Papers on the 20th July in which it was pronounced that the cadre of the 49 Bengalis would be

maintained until further orders with a view to providing a connecting link between the Regular Bengali Battalion and any Territorial Bengali Battalion which may be formed should the Indian territorial force scheme materialise.

In reply to Mr. V.S. Srinivasa Sastri, H.E. the Commander in-Chief admitted that flogging was being resorted to as punishment in the Indian Army. The Government were considering the question of its abolition.

Col W. D. Waghorn replying to Mr. Chanda's question re the number of railway accidents and collisions in 1919 and 1920 said that the Hon'ble Member is referred to the statement placed on the table by Sir Arthur Anderson in answer to a question asked by the Hon'ble Mr. Sachidananda Sinha on the 5th, September 1919 giving general particulars of serious accidents involving loss of life or injury to passengers which occurred up to the 1st September in that year. A similar statement giving information regarding accidents which occurred between the 2nd September 1919 and June 1920 is placed on the table. The most careful search at the scene of the Moradabad accident and subsequent enquiry showed that the number killed could not have exceeded 45. The number injured was 6 and this figure includes many with injuries of a trivial nature. In all cases of accidents involving loss, danger or injury notice of the enquiry is sent to the District Magistrate, and to the Senior Government Inspector both of whom attend the enquiry. If the importance of the case requires it, a representative of the Police Department also attends as a rule. The regulations further provide for an independent investigation by the civil authorities when such a course is considered necessary. In this way the interests of the public seem to be fully protected, and the Government see no reason for a change of practice.

Mr. Chanda further asked (a) Is it the policy or intention of the Government that persons holding the views of the Indian National Congress should not be elected to the Legislative Councils under the Reforms, (b) Has any circular been issued by the Government of India to this effect, (c) Is it a fact that the Bombay Government has issued such a circular, (d) Has any other Provincial Government issued a similar circular, (e) If the answer to (c) be in the affirmative was the circular issued with the knowledge or approval of the Government of India or in accordance with their policy or under their instructions? If not do the Government of India propose to ask the Government of Bombay to withdraw the circular and to make it known to the public that it was not approved or sanctioned by them.

Sir William Marris replied no such circular has been issued by the Government of India or by any local Government. As the Hon'ble Member is aware the Government have always scrupulously refrained from any interference direct or indirect with the elections to the Legislative Councils and they are unable to imagine what has led the Hon'ble Member to suppose that they had altered their policy in this matter.

Mr. Chanda in a supplementary question asked:—Is it a fact that any local Government have issued such a circular? Viceroy:—No, local Government has issued such a circular.

Mr. Khaparde asked (a) Is it a fact that one thousand cows and agricultural cattle are being slaughtered every day at Saugor in Central Provinces, (b) Is it a fact that a Tanning and Trading Company is proposed to be started at Saugor with the approval and under the patronage of the Local Government, (c) If the answers to (a) and (b) were in the affirmative do the Government of India propose to take steps to prevent such slaughter and discourage the establishment of the said tanning and trading company.

The Hon'ble Mr. B. N. Sarma replied information on the points mentioned in part (a) and (b) of the question should be sought in the Central Provinces Legislative Council, with reference to part (c) the Government of India do not propose to interfere with the discretion of the local administration in a supplementary question Mr. Khaparde asked what was the policy of the Government on the question. Mr. Sarma (after anxious pause for a few seconds) I want notice.

Sir George Barnes replying to Mr. Sastri's question re riots in Fiji said in view of the very detailed account of the recent riots given in the despatch of the Governor of Fiji dated the 12th March last which was published in the Gazette of India of the 17th July, the Government of India do not think that they would be justified in moving the Secretary of State for getting the Colonial Office to appoint a Commission to inquire into origin of recent riots and measure taken to quell them.

Sir William Vincent replying to the debate expressed his deep regret at having missed putting Sir Sarbadhikari's name on the Select Committee where his deep insight and exhaustive knowledge of the subject could have helped the committee considerably. Replying to the main criticisms the Home Member assured that treating and entertainment would be a crime only when practiced with the avowed object of prejudicing elections. As for Mr. Chanda's objection the speaker did not in the first place think Mr. Chanda meant all that seriously but even if it were so official displeasure might secure a candidate more votes than otherwise. Concluding he assured the Council that different conditions prevailing in India would engage the earnest attention of the Committee.

The motion for the Bill being referred to a Select Committee was carried. The Council then adjourned till the 26th August.

At the meeting of the Imperial Legislative Council on the 26th instant, Mr. J. Mackenna, I. C. S., (Burma) and Mr. Ramarayaningar (Madras) will take their seats as new members. The legislative business will include the introduction by Sir William Vincent of Bills (1) to authorise the taking of measurements and photographs of convicts, (2) to prohibit the possession and import of Rouble notes Sir William Marris will introduce the Bill to delegate to the local Government power conferred on the Governor General in Council by certain enactments. Sir Thomas Holland will introduce bills (1) to extend the operation of the Indian Patents and Designs (temporary rules) Act 1915, (2) to amend the Indian Patents and Designs Act 1911. Sir George Lowndes will introduce the Repealing and the Amending Bill. The Commander in Chief will introduce Bills (1) to constitute an Auxiliary Force for service in India which will also be referred to select committee to report on the 9th September and (2) to constitute an India Territorial Force and to provide for the enrolment therein of persons other than European British subjects. Mr. Shafi will introduce the Aligar University Bill which will be referred to a Select Committee consisting of Sir George Lowndes, Sir William Marris, Raja of Mahumadabad, Mr. Sharp, Mr. Asad Ali, Mr. Abdur Rahim, Nawab Ali Chaudri, Mr. Bihay, Mr. Howkins, Mr. Mahomed Ali with instructions to report on or before the 9th September.

Mesopotamian Situation.

Government's "Massive" Silence.

Strong Criticism of British Policy.

(REUTER'S.)

LONDON, August 19. The *Times* in the course of a leader criticises the British policy and methods in Mesopotamia. It refers to the Government's massive silence. It expresses the opinion that the Mesopotamians have revolved. It contends that by no straining of words can the participants be called rebels, because they object to the proposed mandate and particularly because they dislike the manner in which British authority is being exercised. The *Times* is not surprised at this. It alleges that the civil authorities in Mesopotamia tried to begin where Lord Cromer left off in Egypt. It strongly condemns the establishment of an elaborate administration which would not be required for fifty years, together with hundreds of excessively paid officials equalling nearly half the personnel of the covenanted Indian Civil Service. Advancing further causes for the origin of the revolt, the *Times* says that the authorities are endeavouring to back up their policy by maintaining nearly half as many troops in Mesopotamia as the combined strength of the standing army in India before the war. It asks why the reports of military difficulties and fighting and outrages, including the murder of Colonel Leachman, arrive from Teheran, while the War Office and India Office are concealing the truth. In demanding a revision of policy the *Times* says that the Cabinet's determination to incur vast outlay in fighting the Arabs, who reject us and our organic laws seems most insane, particularly when the money could be better expended at home.

Firing in Baghdad.

Arrest of Extremist Leaders.

LONDON, August 14. BAGHDAD:—The proceedings of the Extremist party in Baghdad have for some time been viewed with disfavour by all the moderate section of the community, and the occupying authorities decided recently that the time had come to take action against the leaders, who were strongly suspected of being concerned in and instigating the trouble on the Euphrates and of being the source of a stream of propaganda which has lately flooded the country.

Accordingly on the morning of the 12th August parties were sent to houses of certain individuals to effect their arrest. One man was arrested and sent to Bariaba, but the others took alarm and made good their escape. No trouble was encountered by the police except at one point, where at 6 a.m. on their arrival a wanted man escaped over the back wall of his house. Immediately following his escape his house was in the process of being searched for seditious literature when a crowd arrived and tried to break in. The small police piquet was shut in and would have had fared badly but for the arrival of a reserve of 20 men who had been posted at the Pumping station higher up.

On their appearance they were fired upon by the crowd and also from the roofs of buildings in the vicinity. The fire was immediately returned and the crowd driven back. The police then retreated to the square at the Pumping station, which they held, and also piquetted billets in the vicinity. There was a good deal of firing, but on arrival of a further body of police the crowd melted away and the buildings which had harboured the attacking party were cleared.

A number of arrests were made, and of these nine men have been clearly identified as having fired on the police. They are being put up before the Military Court. It is estimated that the rioters lost 6 killed and 12 wounded. Three dead were left on the ground. The others were removed by the Arabs themselves.

The Arab police had one man wounded. Their behaviour in the face of superior numbers was excellent.

Later a company of Bhopal Infantry arrived and the whole quarter was swept from end to end. No trace of the wanted man was found. It is rumoured that he escaped disguised as a woman. No further disturbance has taken place and the town has remained perfectly quiet. This action on the part of the Government should give a definite lead to those people who stand for a policy of moderation in the arrangement of their national ideals.—*Pioneer*.

Hindiyeh Barrage Occupied.

Telegraph Line Cut by Zoba Tribe.

LONDON, August 16. BAGHDAD:—We have occupied the Hindiyeh Barrage and are controlling the water-supply of the Middle Euphrates in our own interests.

All is well at Musaiyis and Mahmudiya which are strongly held.

The railway and telegraph line to Felujah have been cut by the Zoba tribe.

Communications with Persia are still interrupted north of Baquabah.

Reinforcements continue to reach Basra and to proceed to their allotted destinations.

Lieutenant-Colonel Howell is proceeding to Hillah shortly as Chief Political Officer on behalf of the Civil Commissioner with full charge of negotiations with the tribes, etc.

The garrison at Kufo is unmolested. The soldiers visit Kufo daily to buy cigarettes, etc.

The Muntafi situation is satisfactory.—(*Pioneer*.)

British Officer's Death.

Commander of Arab Levies.

LONDON, August 16. BAGHDAD:—The death is reported at Hillah on the 10th of Captain D. P. O'Brien, Commander of the Arab Levies, of fever after a short illness.

The Levies at Hillah have recently done exceedingly good work in connection with military units, and it is a matter of great regret that Captain O'Brien should not have lived to see the success of his early labours.—*Pioneer*.

మ ద రా సు కా యో రే ష ను

తెండ్రుకావలెను.

జయ మొందిన పౌండరుదారుడు వై వరత్తుల
ప్రకారము తాను నెరవేర్చునట్లు పౌండరులు
అంగీకరించిన 3 దినముల లోపల అగ్రిమెంటు
వాసి యియ్యవలెను.

హైల్బర్ట్ పాఠశాల
 జనరల్ కార్యకర్త
 19-8-1920.

శ్రీ. రాఘవేంద్రరావు,
 హైల్బర్ట్ పాఠశాల.

బిప్రూడిక్ సహితమైన డా! పి. డి.

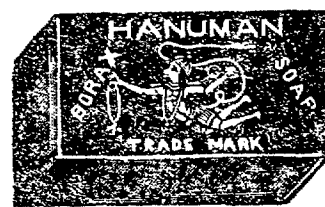
సావంతుని వనః ౪౬ సారనపర్వితా

అవనిను బ్రతు రక్షణమునకు బనించు నాద్యములకు
 కీటమముంటి నందు. జీవపులన నుచ్చులను, గండములను,
 పుండ్లను, ప్రాతనోత్పలను అన్ని విధములకును గలగు చర్మ
 లోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి
 తనానభిపార్వతబిల్లా గుణ మిచ్చుట నిశ్చయము.
 సనానమైనను, మధ్యరక్తమైనను అన్నివిధములైన దోషములను
 పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధక
 మును కార్తవీర్యబంధమును నొక్కుటను పోగొట్టి రక్తమైనను
 శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలగజేయును. 15 రోజుల
 కర మందుటకు ౩ ఖోనుల బుడిలో అమ్మబడును.

ప్రొప్రైటరు:- పి. డి. సావంత్,
 గళక, ఫననవాడి, నెం ౨, బొంబాయి
 Proprietor : P. D. SAVANT,
 Panaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

(1727) హనుమాన్

[illegible]

విప్లాండుస్థితిగతులు - స్వరాజ్యసమస్య.
 విప్లాండు స్థితిగతులు ఒక సంకర్షణమనండి గమన
 స్థితికి మారినది. ఇట్టి స్థితి అనన్య మగునని యిదివరకే తెలిసిన
 విషయము. ఎప్పటికప్పుడు అప్పటి అసాధారణస్థితి మృత్రు
 లును తెలియించుచున్నది. మంత్రుల కార్యనిర్వహణమందు
 ప్రజలకుండిన గౌరవము క్రమముగ క్షీణించుచున్నది. ఇట్లుండి
 నను, తమ కోరికనుండి యజనచరల సలహాలకన్న మరి యిత
 రుల సలహాలను వారు పెడచెవిని పెట్టుచున్నాడు. స్థితి త్వరలో
 దుర్భర మగునని ఇదవలె కట్టి అతజనములను బట్టియైనను వీరు
 కనగననాలు కున్నాడు. వీరి ప్రతిరస్థలన ఎట్టి గండర్గోళ
 ములు తలచుకొనుచున్నవో, యూహించుట దుస్సాధ్యము. ఈ
 ప్రతిపక్షతులలో ప్రస్తుతకోయలివనిస్తు పార్టీ నిలకలవదా
 యను సంజేహము గలుగుచున్నది. ఒకవైపు కాట్టెలు సమై
 కత్వైద మని బెదిరించుచున్నార. మరియొకవైపు సర్వవిధ్యుద్ధ
 తార్పను రాజ్యము చింబరవందర యగునని బెదిరించుచు
 న్నాడు. సాధారణ స్థితినుండి తనోర్పుతో, తేజమున
 తప్పించి లింగతేజ మతాక్రమము ప్రధానమౌతికి గలదు.
 కాని ఈచతురత ప్రస్తుతస్థితిని తప్పించగలదాయని యేమి సం
 జేహించుచున్నారను. విదేశముకృత దృఢముగ ప్రతిహా
 లముగనుండేవారికోటలో లాడుదుబార్జి గారు రహస్యా
 లోచనము నుత్పదమని తెలుపుచున్నాడు. లాడుదుబార్జి
 గారు ఈవిధముగ నుండరినడు. విప్లాండులోని కఠిన్ధి
 తుల క్రమక్రమముగ మిక్కిలి విషమస్థితిని జాల్పుచున్నది.
 రాజ్యాధికారమును కేఫిగరము (జాతీయవాదులు) తేజస్వీ
 యు. మరితైరవములు అల్పస్థులునందు అయియుండెను. ఇంగ్లీషు
 ప్రజల మనములందు విషమ జాతీయసమస్య అతితీవ్రముగను
 చలుతుగను దృఢముగను జాలుతోనుచున్నది. కాబట్టి కాల
 మారణముతో నీకజగ్గను వెనుకకు త్రోసి వైరుచాలము
 గలిచినది. అల్పస్థులుకు మాత్రము ఆప్రజలయభిప్రాయమున
 వైరవది మిగిలినవారిందరును ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నాడు.
 కావున సామ్రాజ్యపు స్వరూపాలనను యూరిగ నొకంగియె
 దల కడకట దక్షిణప్రదేశములలో నుండువారుగూడ యిందుల
 కడ్డుకడరకయే మానమ్యము. అయితే ఈకడతి అల్పస్థులయూ
 యింగ్లీషులకు రుచికరము. పెట్టుమొదటనే, అల్పస్థులకు స్వకఠి
 పాలనా ప్రదేశమునుండి తప్పించవలెనని యీ యూనియన్లుల
 యభిమతము. కాబట్టి వారు ఈ కడతిని దృఢముగ నెదు
 రొక్కవెదరు. మిగిలిన అధికాంశీయులకు స్వకఠిపాలన నొకంగి
 అల్పస్థులకు మాత్రము అవసరమైందల, యూనియన్లులకు తృప్తి
 కలుగును. కాని జాతీయవాదు లేకడతి నామోదితుల రహట
 సంకయాస్తుదము. తేజము నంతటినుండి ఒకభాగమును విడచి
 యుట మోస్త్రము లేకన్దును, అల్పస్థుల గ్రేటు (టిలనుకు లో
 ఒదియుండుట మోకేవగింపుగ నున్నను ఎది ముకరముగ నుండు
 నో, ఆ కడతిని అంగీకరించవలసివచ్చునని తెలుపుటకు నంతి
 యుచున్నారను. కోయలివనిస్తుకునువలన రాజనీతిమార్గము
 చెడిపోయినది ఇంగ్లీషు సామ్యవాదులు (Conservatives)
 విప్లాండు ప్రభుత్వ బిల్లు నామోదింపి ముందంబవైచివారు.
 కాని ఇతేవిధముగ మరియొక పర్యాయముగూడ వీరు ప్రతిరొ
 చి ప్రార్థన ముపెడతో చూడవలసియున్నది. ఇప్పుడు నలుగు
 రున్నట్టి విధమున ప్రభుత్వమువారు కాట్టెలలోగాని విదేశ
 వాలోగాని పక్షకుచుండిన ఇంచుకేసినయి లాభముండబోదు.
 ప్రధానమంత్రి యుద్దేశము విదేశవానికి గాని ఇంగ్లీషువారికి
 గాని ఇప్పుటికి బోధపడినదిగాదు. లాయడు బార్జి గారికి ఒక
 యుద్దేశము నిజముగ నున్నవో దానిని విచారించుకొనుటకు
 అవశ్యకము.

తమకి చెడిపోయిన పాత్రగడియారములను పారవేసిన
వీడు. మేము కాటిన బాగుచేసి మెరుగుపెట్టి కొత్తగడియార
ములుగా మార్చగలము. తమ పాత్రగడియారములతో పోలిగా
చెడిపోయిన సామాను అమ్మయెడల కాటినదను కొత్తవాటిని
ఉపయోగించి బాగుచేసి ముఘలు బహుం పేరెన్ను చేసినది
అందుకాలముకన్న రెట్టింపుకాలంసరిగా కాలమునుయాపునట్లు
వట్టు చేరిగలము. కొత్తగడియారము నహ అమ్మబడును.
తక్కు పాటు చెంగుని రంగు టోటగాను జిల్లరగాను అమ్మ
బడును.

ఎడ్వర్డు కంపెనీ,

శుంభూర్షు.

ರಾ ಯ ವೇ ತು ನಾ ಥಿ

25 వ వార్షికోత్సవము

నిన్నటి సాయంత్రము 6-30 గంటలకు రాజకేటలో
గౌ. ప. ప్ర. జి. క్యాంబెజ్జగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది.
ప్రశ్నోత్తరముల ఉపాధ్యక్షములు, భార్యపతి ప్రమా
ణము జరిగినది.

కడనలరకము దైతపార్శ్వము గానము మ్యునకు జరుగజేసెను.
దాని వెనుక సంఘముయొక్క వార్షికునిజేదనము చదువుబడి
నది. అనిజేదనమున సంఘమువారు మర సాంఘిక సారస్వత
వ్యాయామకళాఖండము గావించిన యభివృద్ధిని గూర్చి తెలుప
బడినది.

27 తేదీ ఆమెరికాకు బోనున్న మ్యూజికాలాండు గారికి తమకృతజ్ఞతను జూపుచు ఆయన సౌభాగ్య కల్పనాను ఉదార భావమును గుగుణవంతదను కొనియాడిరి. జారి శమయమాన న్న శక్తిమనుజు బోవుట తమ కందరమను విషాదకరముగ నున్నదని, ఆయనకు ఓక వల్లెరమాను జ్ఞాపకార్థము బహు మాన మొనగిరి. మ్యూజికాలా లాండు గారు చాలినందుచు కొను చు సంఘముజారు తమవిత్ర జూపిన ఆదరణకు కందము లర్పించిరి. శేషదాసుగారి సతి ఆయాకాశులయందును విజ యము గాంచిన వారఃకు బహుమతులను పంపివేసిరి.

కా॥ దేవదాసుగారు.

రాజవేటి క్రైస్తవ యువజన సంఘ మొనర్చిన (వయస్కులను, ఆయాకాఖిలరుండు గావించిన వివిధకాఖోద్యమములను కొనియాడి నేరనున్నూ హృద్యమముగ ముచ్చటించిరి.

అ ధ్యక్షు లు.

ఈ సంఘమువారు గావించిన కార్యమును తిలచుచు
జాతియగు భేదము లేక భూతములు, క్రైస్తవ మహమ్మదీయ
వర్ణమువారందఱును సమానభావముతో మెలగుచు సంఘాభి
వృద్ధికై పాటుబడుచుండుట నంతోప దాతల మనయను ఎంత
యెక్కువ భావ్యమనిరి.

శర్వవిధముల ఈ సంఘము అభివృద్ధి పొందునాక యునివోరిరి
 రికరెండు వార్షికగోల్డుస్కెల్తుగా రాశీర్వాదమును
 గావించిరి.

అవసర దేశీయ మహాసభ

స్వేషల్ ట్రేడింగ్.

అంధరాక్షియ కాంగ్రెసు సంఘకార్యదళము లగు పురాణం నాగభూషణం వంతులుగారు మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

కాంగ్రెసు స్పెషలులో మదరాసు కలకత్తా ప్రేషనల
మధ్య ఎక్కడలచినవారి విషయమై మదరాసు సెంట్రల్
ప్రేషన్ బనర్ ప్రాఫిట్ మ్యానేజింగ్ కమిషన్ నా కల
క్రింద క్రమశ్చక్ర మిచ్చినాడు. “ఈ సెల 17 వ తేదీ మి
ప్రాసిన కమిషన్ తరచుంది నది. మొదటి త
X లిలో 100 టిక్కెట్లు లును, రెండవ త
X లిలో 100 టిక్కెట్లు లును తీసికొనిననే ఒక స్పెషలు
ప్రెషన్ ఏర్పాటు చేయబడును. టిక్కెట్లు ఇంతకన్న తక్కు
వయిన ప్రెషన్ ను ఏర్పాటు చేయబడును పిలవదు. మ
రాసు కలకత్తా ప్రేషనల మధ్య ఈ ప్రెషన్ లో ఎక్కడ
చినవాడ, కాదు ప్రేషన్ లో రైలు ఎక్కడనదియు, ఏ త
X లిలో ఎక్కడనదియు, ఈ సెల 15-వ తేదీలోపు X నా
తెలియజేయవలెను. ఇది విధముగ మదరాసు రాష్ట్రీయ
గ్రామ సంఘ కార్యదర్శి గారికి ప్రాసించింది.”

మధ్యస్థేన నలరూ నేక్కరలచువారు విజయవలస
జనరల్ బ్రాహ్మణ మ్యానేజరువారికి రంజిమూలముగ తెలుపుట
యూ తమమా.

కౌద్రినామ సంవత్సర ఉగాదిసంచిక తయారైనది

దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు వి. పి.			
ఖర్చులతో సహా.	1	0	(
దినపత్రిక సంవత్సరపు తక్కువచందాదారులకును			
నారపత్రిక సంవత్సరపు చందాదారులకును			
వి. పి. ఖర్చులతో సహా.	1	4	(
చందాదారులం కాని ఇతరులకు	2	0	(

సంచికలు వి. పి. పోస్టు ప్యాకెట్టు ద్వారా పంపుచున్నాము. దయచేసి వి. పి. పుచ్చకొన ప్రార్థితులు.

పతి కాధిపతి.

సాంఘిక సేవ.

డాక్టరు ఎ. ఎస్. భాగ్యలక్ష్మి యువనాథ్యసము.

సన్నటిదినము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు "సోషల్ సేవ" అనే అమెరికా కేరీ మాలకు ఎఫ్. బంజుగారి యాధికారమున డాక్టరు ఎస్. భాగ్యలక్ష్మి సాంఘిక సేవను గూర్చి యువనాథ్యసము.

అధ్యక్షులు.

మొదట రాజ్యపు సంస్కరణముల కుల మనము మానవేద చేయుటకు ఎక్కువ అవకాశములు గలవు.

కడక మనము సాంఘిక సేవను ఎట్లు చేయవలయునో తెల్పుకొనవలయును. అయ్యది జేకాభ్యుదయమున కంతయు లాభకరముగ నుండునని చెప్పిరి.

డాక్టరు భాగ్యలక్ష్మి యువనాథ్యసముగ్రహము.

సాంఘిక సేవ కష్టనివారణ కులకీలక విధేయము మనము ముఖ్యము గుర్తించవలయును. సాంఘిక సేవ ప్రపంచ మున కంతటను సేవ చేయగల్గుదుము. కష్టనివారణ కార్యమును అయోగ్యములకు గల కష్టములను తొలగించి కొంతవరకు వారికి సదుపాయమును జేయుట యనిపించుకొనును. ప్రత్యేకము మన మనము మనదగ్గరనున్న మనవారలకు సేవసర్వముల యును. పిమ్మట ప్రత్యేకముగ అందఱకును జేయ యత్నింప వలయును.

నిరుపేద లగువారి కడుములను మన కష్టములకు సేవ చేసి వారి కేయమునకు పాటుపడవలయును. ఇయ్యది చాల ముఖ్యము. ఈ విషయము ఇంగ్లాండులో పారిశ్రామిక పరిశ్రమముచే మాత్రముకల్గి పరిస్థితులు బాగుపడినవి. ఇక్కడ ఇంగ్లాండు అమెరికా దేశములలో వీధులకు చేయనవలయును గ్రహించి మనముగూడ మనకు తగుముల అవకాశములను అనుసరించు కనియును. ప్రస్తుతము మనము ముఖ్యముగ వీధులకు గృహనిర్మాణమునుగూర్చి యోచించి సహాయ మొనర్చవలయును. ఇది అతివలయును. ఇక్కడ జేకా ప్రత్యేకములను వీధులకు గృహనిర్మాణము జేయుటయందు ఉపయోగించవలెను. వీధులకు సాంఘిక పరిస్థితులను అభివృద్ధిలోనికి తేవలయును. సంఘసంస్కరణమరాయములు విశేషములందు ఈ విషయ ములు వాడు చేసిన విధానమును గ్రహించవలయును.

వీధుల కార్యకర్తలకు ఇండ్లకు అద్దెల పెంక ఇచ్చు చున్నాము. అదేవిధమున మనము కనుగొని వారికి సదుపాయమును కలగ జేయవలయును. నిరుపేద అందుకుడి నులలోని పోయి వాడు పను అవస్థలను మనము కనులరచునాటి వాటిని ఎటుల మనము నివారించగలమో దానికై పోరవలయును.

వీధులకు విద్యను సేర్పవలెను. పరిశ్రమలు అభివృద్ధి జొందరలేనను పరివారలకు విద్యను కలపవలెను మంచిమార్గము ఒక విధానమును నిశ్చయించి దాని ప్రకారము కనివారలకు సాంకేతివిద్యను సేర్పింక, ఇక్కడ, ఇంగ్లాండుదేశములందు పోలే, మన కర్మకలు గూడ అతివలయును. వైద్యముల యందు దొరకమువారికిని పనివారలకును అన్యోన్యముకలగ వలయు గలదు. ఇంగ్లాండులో పనివారలకు విద్యను దొరకము వారు సేర్పించెదరు. ఇండియాలో గూడ అటులనే చేయ వలయును.

కనివారలకు ప్రత్యేకముగ విద్యనేర్పుటకు సంఘము నొకదానిని నెలకొల్పవలయును. పిరికి విశ్వవిద్యాలయపు విద్యను సేర్పవలయును. అట్లుచేసిన కరిశ్రమలు విద్యముగ నుండగలవు.

ఇండియాలో మనము కనివారలకు చదువును సేర్పించిన పాతమున పోలేదు. ఇప్పుడైన మేల్కొని పాంకేతివిద్యను విశ్వవిద్యాలయపు విద్యను సేర్పవలయును.

వర్తమాను అభివృద్ధిచేయ దలచుకొంటేమేరి సాంఘిక సేవ చేయవలెను. ఇదియే మోక్షమార్గము.

ఇంగ్లాండు, ఇర్లాండులో వీధుల పిమ్మట విద్యుత్తు కొనరాదు. వారి కేవలసదుపాయము చేయబడినది. మనము గూడ హిందూదేశమున విద్యుత్తుకంద్రుకు సహాయ మొనర్చ వలయును.

పిల్లనన్నిటిని విద్యాభ్యాసమునకొని కనిచేయవలయును. పురుషార్థములను కల్గును.

విద్యాభ్యాసము మరలయును సేరలవనించెడు దుర్భర మను గుడిసెదగ్గర వాసముచేయకొని వాడకడకు కష్టములను తెలుసుకొని వారికి పాఠములను వారి దుస్థితిని బావలయును. అప్పుడు కొంత ముచ్చటియైన పిమ్మట, చదువు చేసికొను.

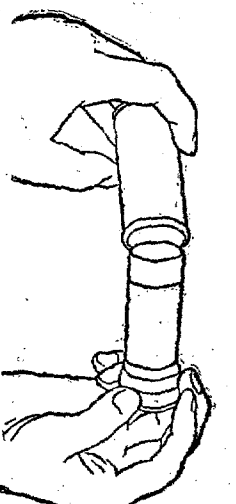
Williams'

విడి గల డ్రైరపు నబ్బు కడ్డీ

విలియంసారి పిడిగల డ్రైరపు నబ్బుకడ్డీనివాడుటవలన గలుగు మంచి నువాసన గల మరుగే మీరు త్వరలోనే క్రతదినము వాడునట్లు చేయుచున్నది.

ఈ నురుగును వాడుటవలన ముఖమునకు ముఖములో వలె చల్లదనము గలుగును అందుచేతనే డ్రైరము చేసికొనుట అన్యోదకరముగా నుండును.

వైపిడి సాకర్వార్తమై చేర్చబడినది. ఉపయోగించిన నప్పు డది వెట్టకు పై భాగముగా నున్నది. నబ్బు నువయోగించునప్పుడు వేళ్లకు తగులనీయును. ఒకమారు నబ్బువరిపోగానే తిరిగి కడ్డీ అంతటిని కొన నవసరములేకుండ తక్కువ వెలకు చిన్నముక్కను కొని దానికి తగిల్చి ఉపయోగించవచ్చును.

అన్ని మందులవాపులలోను, దుకాణములలోను విక్రయించబడు చున్నది.

జె. బి. విలియమ్స్ కో, గ్లాస్టన్బరీ, కాన్, యునైటెడ్ స్టేట్స్, అమెరికా.

ఏజెంట్లు:—ముల్లర్, ఫిఫ్స్, (ఇండియా) లిమిటెడ్,

కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు, కరాచీ, రంగూను.

J. B. Williams Co., Glastonbury, Conn, U.S.A.

Agents: Muller and Phipps (India) Ltd,

Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon.

(2282)

జాతకము

కాలవినవారు వారి జాతకమునుగూర్చి నవల గాని, సరియైన జాతకముల ఘడియలు గాని వాగిని పంపుచు పిటికో 1 రూపాయి అబ్బాచ్చు గూడ కంపియియేల జాతకముగూర్చి రూపాయి, స్వభావము, కరీరచాంద్రము, భవవృద్ధి, సోదరసోదరీవృద్ధి, మాతృసౌఖ్యము, భూలాభము, భూస్వము, వివాహసౌఖ్యము, వివరముగా పుకర్తిప్రతికానంతానవృద్ధి, క్రతువృద్ధి, లోగము, ముఖము, కరీరము, కరీరముగూర్చి అయ్యదా యము, ద్వికరీరయోగము, జాతకముగూర్చి అయ్యదాము, భాగ్యము, పిళ్ళసౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవము, లాభము, వ్యయము మొదలగు యాత్రు సంగతులు యింకను యిదివరకు జరిగిన విశేషములను ప్రాసిన పంపించును. ఈ ప్రాసిన సంగతులు సరిగానున్నయెడల, జాతకముగూర్చి అయ్యదాము అభినవరకు జరుగు ప్రతినవరకర్మ ఫలము అవగా మహాదేశాంతరముల గల పూరాజాతకము గాత్రముగూర్చిగా కయూతు చేసి పంపించును. పూరాజాతకమునకు రి రూపాయిలు చార్జీ చేయబడును. పూరాజాతకము వాగియింపుకొనవచ్చును రూప 2 అ అబ్బాచ్చు చూయగామతులెను. అట్లు కంపిగానే జాతకము పూర్తిగా కయూతుచేసి కక్కిర రూప 8 లకు పిటిగా కంపించును.

—ప్రశ్న—

జన్మనక్షత్రము మాకు కంపించిన యెడల యెవరికి యేమివరకు ప్రశ్న వారలతో వాగిని సరిగా ప్రాసిన కంపించ బడును. అందుకుగాను 1 రూపాయి చార్జీ చేయబడును. మొదట జన్మనక్షత్ర పరీక్షను ప్రాసించును రూప 1-2-0 అ అగును.

అక్కర్చు పేరకులకాస్త్రీ, వైవజ్ఞము, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

అభయమెందున్నది?

(1045)

అయ్యక్క వాగిని మనము

కలరా, పేగు, ఇక పుయోజా

ఇక్కడలకు వేసికొని భయమువలదు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

కాస్త్రీయాయుర్వేదమునకొని విద్యాభ్యాసము వ్యాధులను పోగొట్టుటయేగాక, రాకుండ నష్టమును, కలరామందులు, పేగుమందులు, ఇక పుయోజా మందులు.

వెడతెట్టు రూ. 1-2-0 కి వెడతెట్టు రూ. 2-2-0 కి శిష్ట " " 0-12-0 శిష్ట " " 1-6-0 శిష్ట " " 1-12-0

ఇంకను అనేకవిధముల గలవు. వ్యాధిని-పోస్తేటి భయము ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

కంటి వికాసము: మేనేజరు, అయ్యర్వేదాశ్రమము, కండిట్, మదరాసు. కరి, అచార్యుగో పిడి, జి. జి. మదరాసు.

S

IRKAR

ANDAL

SOAP

A SPECIALITY

Fragrant & Dainty

GOVT SOAP WORKS,

CALICUT.

తామర తైలము

తామర, తిట్ట, గజ్జిక, మంచిముందు

గుర్తులు:—దురద, ఉంగరములనంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసీకారులు, మెండ్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచె ముగా లేని కరీరమునకు వ్యాపించి నిద్రకట్టుని జి. పిళ్ళమును. అప్పుతొంజనం జిహ్వా, చుడిరాకు లేక బొంబాయి.

(2292)

నెక్కాదు

(579)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

(1979)

1000 మామూలు బహుమాన మియ్యలమును.

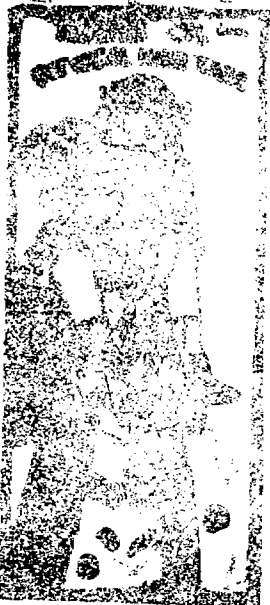
అనుచు వచ్చుచున్న పాఠ్యముతోనుడ పంపబడును.

15 తులాల దబ్బీ వెల రూ. 8-0-0.

విజయవాడ కాకలసియన్నది.

తలాల ఖర్చులు 1-కి 0-8-0, 2-కి 0-12-0.

డి. మన్నాలాల్, డిల్లీవైద్యులు, సాలామిసిరి మురబ్బాడిపో, బెంగుళూరుసిటీ.
D. Mannalal, Salamisiri Depot, Bangalore City.

మిక్కిలి ప్రస్తుతమును యిండియా వేదమునందు మొదలగునట్లు చలనచిత్రములను
తమ మాంబులకు వేదములను జ్ఞాపకము చేయుటకును తలవెండ్రుకలను సరియైన
మొగ్గములను ముందుకును (వెండితెలుగు) కలిపియును కలిపియును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (విజయవాడ)

తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును

తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును

అంగ్లీషునందుండియును (డబ్బీ) ఆయిలు కలిపియును కలిపియును
D 126 W 100/ 155, బామ్రామనీడు, బొంబాయి.

(586)

సర్వవృద్ధి క విష నంబీవిని (విజయవాడ)

(విజయవాడ)

గుణములేదని రుజువు చేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వాలి.
తెక్కి లేచుచున్నాడు - వికలక నగుచున్నాడు, గుణములేదనిచోట - గానకీ వెలను
దొండవలయును ముందుకు - కల్ప - యిందును, గుణములేదనిచోట - గానకీ వెలను
ఎంత చూడెను లేకుండునట్లు - విజయవాడ నీటికా
గలగల చోటను ముందుకు - గానకీ వెలను, గుణములేదనిచోట - గానకీ వెలను
భక్తిభక్తి మన మెప్పుడైనను - బర్హదైనను ముఖ్యముగా
అయిన గంటియే యిట్టి కంచును - బూని స్త్రోతము చేయవలెను.
ఇది ప్రతిమంబులను ముందుకును ముఖ్యముగా, అంగ్లీషు, యూరప్, యూరప్, యూరప్,
తెక్కిలేచుచున్నాడు చోట గానకీ వెలను, విజయవాడ అంగ్లీషు, యూరప్, యూరప్, యూరప్,
గుణములేదనిచోట - గానకీ వెలను, విజయవాడ అంగ్లీషు, యూరప్, యూరప్, యూరప్,
అని ముందుకును ముందుకును ముందుకును ముందుకును ముందుకును ముందుకును

వెల ప్యాకెట్ 1-కి 0-8-0. పోస్టేజీ 0-3-0; ఒకసారి

2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవ్వాలి. 1 డబ్బీ ప్యాకెట్లు వెల 5-0-0 పోస్టేజీ లేదు.
విరునామా:—ధనలక్ష్మి కంపెనీ, వెంకటేశ మేస్త్రి వీధి, మదరాసు. ఈ.

కేశవకాంత్ తలనూనె (వెట్ ఆయిల్ ఇందులో కలుపుటలేదు.)

(కేశవకాంత్ తలనూనె) వాటి కన్నీటికంటెను చాకయ్యెను. మంచి వాడుకగలది.
(దీనియొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి గానియిండ్ల కడర్చుచున్నాడు ఒక యోగ్యు
తాత్రులను ముందుకు (కడర్చుచున్నాడు) ఒక ప్రాంతాధికమును కవిటిగార్లు ఇచ్చి
యన్నాడు.) కేశవకాంత్ తలనూనె ప్రత్యేకముగా (కేశవమైన చెట్లకాయల నూనెతోను
పరిమళమైన పువ్వులను నందియు కలపబడియున్నది. ఇది అన్ని తెగల జనులకును తగి
నది. తలవెండ్రుక లూడిపోవుటను నివారించుటకు ముఖ్యముగాను నల్లగాను వెడగునట్లు
చేయును. ఇకన్నియు గాక కేశవ కాంత్ తలనూనె బహుముఖముగా కలనూనె అన్నిటి
కంటెను మిక్కిలి చురుకైనది. ముఖ్యముగా నీరులకు భాగ్యకంఠులకు తగినది.
కేశవకాంత్ తలనూనెలో మొదలగునట్లు చెబుచు చేయునట్టి వైట్ ఆయిల్
కలిపినది రుజువుచేయువారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వాలిగాని నియ్యలమును. ఒకసారి తెప్పించి
చూచిన మీదట తిరియను. ప్యాకెట్ల పొట్టు ఖర్చులు కలిపి 1 బుద్దీ వెల రూ. 0-15-0.
ముఖ్యముగా:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుద్దీనీటిలోను బహుముఖముగా కలిపి యిందును.

The Keshav Perfumery Works,
Proprietors:—Dwarkanadas Jagamohandas & Co.,
Sole Agents:—Muljibhoy Harishchandrarao & Co.,
147, Abdul Rahiman Street, Bombay. No. 3.
Sub-Agents For Madras Presidency & the Island of Ceylon
The Indo-British Trading Corporation No. 65 Appollo Street, Fort, Bombay.

మలయ చందనము

గోపీయ అను మెగలోగమునకు
మలయ చందనములలో నుక
యోగించుటకు ప్రస్తుతము (చందనము);
గావుననే వర్ణములేదు. వివిధ
లేదు వెక్కిరించును. ఎటువై, తెలుపు,
చును అను ముందు రంగుల మెగ

కేశవకాంత్ తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలుపుటలేదు.)
కానించును. క్రింద మునుకు వ్యాధికిమాడ నిది ఫిరంగివెట్టు.
పోట్లలోనుండును. చాల మెత్తుబడినది. దబ్బీ 2-4-0.
2. చందనము—మలయచందనమునకు అనుచున్నది. ఒక
దబ్బీ కలదు చందనీ సీసా (సీసము) 1-2-0
ఒకేచందనీ (మృత్యుకాంక్షిచందనము) సీసా 0-8-0
అచ్యుత/విజయ (100 తాంబూల మృత్యు) 0-4-0
కాగరఖండము (అక్షరీ తేనెము) దబ్బీ 2-0-0
గంధర్వపార్వతి. రామచంద్రుడు, (గోపావతి)

భయవదనము

తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును

Telegrams: Rajvald Sri Bamanadasaji Kaviraj
Rajvald 152, Harrison Road,
Calcutta. Calcutta.

పాల్వపు వెంకటాచలపండితుల

అయ్యార్యదీయ సిద్ధాంతమును
లోకామయవార
కస్తూరిమాత్రలవలె

సర్వోత్తమ గుణాతిశయము కలిగినది
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును
తలవెండ్రుకలను ముందుకును కలిపియును కలిపియును ముందుకును

కేశవకాంత్ తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలుపుటలేదు.)
కానించును. క్రింద మునుకు వ్యాధికిమాడ నిది ఫిరంగివెట్టు.
పోట్లలోనుండును. చాల మెత్తుబడినది. దబ్బీ 2-4-0.
2. చందనము—మలయచందనమునకు అనుచున్నది. ఒక
దబ్బీ కలదు చందనీ సీసా (సీసము) 1-2-0
ఒకేచందనీ (మృత్యుకాంక్షిచందనము) సీసా 0-8-0
అచ్యుత/విజయ (100 తాంబూల మృత్యు) 0-4-0
కాగరఖండము (అక్షరీ తేనెము) దబ్బీ 2-0-0
గంధర్వపార్వతి. రామచంద్రుడు, (గోపావతి)

శ్రీ శీతారామవైద్యశాల
(301-594) మునుకు.
తండ్రిలూకము:—“వెండిట్” మునుకు.